poeztowa Opłata uiszczona ry zaltem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 115 (1129) | Łódź, Poniedziałek 30 Maja 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז מאנטאג כח אייר תרפ"ז. | Nr. 115 (1129)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

150 מענשען לעבעדיג בעגראבען

הארצרייסענדע סצענעס בעת א קאטאסטראפע אין א קויהלען-גרוב אין אמעריקא.

ניו-יארק, 29 (סב. טעל.) דא איז פארגעקומען א שרעקליכער אויפ-רייס אין א קויהלען-גרוב אין שטאט קאלאראדא. 150 ערד-ארבייטער זענען בעווארען לעבעדיג בעגראבען. ביז איצט זענען געראטעוועט געווארען נאר 12 פערזאנען. וועגען דעם גורל פון די איבריגע איז נישטא קיין שום ידיעות.

אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע שפילען זיך אפ טראגישע סצענעס. די פאמיליעס פון די פערשאטענע קוקען זיך צו מיט פערצווייפעלטע בליקען צו דער רעטונגס-ארבייט, ווייל מיט יעדע מינוט ווערט אלץ קלענער די האפ-נונג אפצוראטעווען די אומגליקליכע. מאנכע פרויען זענען ארום פון זינען און האבען מיט יאמערליכע געשרייען געגומען רייסען פון זיך די קליידער, אדער ווארפען זיך אין דער אויפגעריסענער שאכטע. פאליציי איז געצוואונגען גע-ווען צו בעזייטיגען די פאמיליעס פון ארט פון דער קאטאסטראפע.

קאמף געגען דער קאמוניסטישער אגיטאציע אין פראנקרייך.

פאריז, 29. (סב. טעל.) אין זיין ענטפער אויף א קאמוניסטישער אינ-טערפעלאציע האט דער אינערן-מיניס-טער בעשטעטיגט, אז די פראנצויזישע רעגירונג וועט אנהויבן אן'ענערגישע קאמפאניע געגען די קאמוניסטען, וועל-כע „ווילען חרוב מאכען די פראנצויזי-שע רעפובליק". די קאמוניסטען, האט ווייטער ערקלערט דער מיניסטער, גרא-בען אונטער די דיסציפלין אין דער פראנצויזישער ארמעע. די שטענדיגע אנטי-מיליטערישע פראפאגאנדע צו-ברעכט דעם גייסט פון דער ארמעע און פון פאלק.

בעזונדערס ווערען געשלאגען די אינטערעסען פון פראנקרייך מיט דער קאמוניסטישער פראפאגאנדע אין קאלא-ניאלען מיליטער.

פראנצויזישער פרעזידענט דומערג

געגעבען אנ'אויסצייכנונג דעם יודישען פאליטיהער סער אלפרעד מאנד.

לאנדאן, 29 (טעלעפאניש דורך יט"א) ס'בעשטעטיגט זיך די ידיעה, אז בעת זיין אנוועזנהייט אין לאנדאן, האט דער פראנצויזישער פרעזידענט דו-מערג איינגענהענדיג איבערגעגעבען דעם פאליטיקער סער אלפרעד מאנד, אנ'אויסצייכענונג פון עהרען-אפיציר.

ארום דעם ענגליש-סאוויעטישען קאנפליקט

טשעמבערלען פרובט ווירקען אויף דייטשלאנד זי זאל איבעררייסען מיט די סאוועטען. — „די מלחמה-געפאר איז נאך קיינמאל נישט געווען אזוי גרויס ווי איצט" — זאגט ראזענהאלץ.

לאנדאן, 29. (סב. טעל.) אין א געשפרעך מיט'ן דייטשען אמבאסא-דאר אין לאנדאן שטאמער, האט טשעמ-בערלען געטריבען באאיינפלוסען דעם דייטשען אמבאסאדאר, אז דייטשלאנד זאל ענדערן איהר פאליטיק לגבי רוס-לאנד און זיך שטעלען אויף דער זייט פון ענגלאנד. דערביי האט טשעמבער-לען פערזיכערט דעם דייטשען אמבא-סאדאר, אז בעת דעם לעצטען צוזא-מענטרעף צווישען טשעמבערלען'ען און בריאנ'ען זענען נישט בעהאנדעלט גע-ווארען קיין אנטי-דייטשע פראגען.

בערלין, 29. (סב. טעל.) אלס נישט-אפיציעלען ענטפער אויף טשעמ-בערלען'ס אפערטע צום דייטשען אמ-באסאדאר אין לאנדאן, האט שטרעזע-מאן אין בערלין געגעבען ערקלערונגען דער פרעסע, אז אין דעם קאנפליקט צווישען ענגלאנד און סאוויעט-רוסלאנד וועט דייטשלאנד דערהאלטען די שטרענגסטע נייטראליטעט און נישט ענדערן איהרע בעציהונגען צו רוסלאנד.

לאנדאן, 29. (סב. טעל.) נאכדעם, ווי דער דיפלאמאטישער פערטרעטער פון סאוויעט-רוסלאנד ראזענהאלץ האט דערהאלטען די ענגלישע נאטע וועגען די איבערגעריסענע דיפלאמאטישע בע-ציהונגען, איז ער צוזאמען מיט דעם גאנצען שטאב סאוויעטישע בעאמטע אוועק אויף א באנקעט, וואס איז גע-ווארען איינגעארדענט פון די ענגלישע ארבייטער-טוער אין דער געביידע פון פארלאמענט.

אויף דעם דאזיגען באנקעט האט דער פיהרער פון דער ארבייטער-פאר-טיי לענדסבורי געהאלטען א געזעגנונגס-רעדע, אין וועלכער האט זיך געווענ-דעט צו די סאוויעטישע בעאמטע מיט די ווערטער: „צום ווידערזעהען אייך! די בעציהונגען צווישען ביידע רעגי-רונגען זענען איבערגעריסען, אבער די בעציהונגען צווישען ענגלישען און רו-סישען ארבייטער-פאלק זענען ווייטער ענג צוזאמענגעקניפט.

ראזענהאלץ האט געענטפערט מיט א רעדע און ערקלערט, אז די כלומר'שט ענטדעקטע דאקומענטען זענען גע-פעלשטע און אז נאך קיינמאל איז די מלחמה-געפאהר נישט געווען אזוי גרויס, ווי איצט.

לאנדאן 29 (סב. טעל.) דער באנ-קעט וועלכען די ענגלישע ארבייטער-טוער האבען געמאכט פאר ראזענהאלץ'ן אין דער געביידע פון פארלאמענט אין דער זעלבער געביידע, אין וועל-כער ס'איז מיט א טאג פריהער בע-שלאסען געווארען איבערצורייסען די בעציהונגען, — האט ארויסגערופען א טומעל אין דער ענגלישער פרעסע. „מארגינג פאסט" רופט צו רעפרעסיעס געגען די ענגלישע ארבייטער-פיהרער.

די קאנסערוואטיווען וועלען אויף דער מארגענדיגער פארלאמענטס-זיצונג ארייננטראגען וועגען דעם אנ'אינטערפעלאציע אין פארלאמענט.

לאנדאן, 20. (אטע) 31 בעאמטע פון דער סאוויעטישער דעלעגאציע הא-בען שוין פערענדיגט די פארבערייטונ-גען צום ארויספאהרען קיין סאוויעט-רוסלאנד. זיי וועלען פערלאזען לאנדאן דעם קומענדיגען דינסטאג, און פאהרען מיט א רוסישען דאמפער.

לויט די ערקלערונגען, וואס א סא-וויעטישער פארשטעהער האט געגעבען פאר די פרעסע-פארשטעהער, איז מעג-ליך, אז די סאוויעטען וועלען נישט אפרופען אלע זייערע האנדעלס-פאר-טרעטער פון ענגלאנד, פעסטשטעלענ-דיג א נייע פארם פון האנדעלס-בעצי-הונגען מיט ענגלאנד. אין ענגלאנד וועלען קענען פערבלייבען נאר די בע-אמטע פון „ארקאס", אויף וועלכע די ענגלישע מאכט וועט געבען איהר הסכמה.

אויף דער קאנפערענץ אין דער קא-מיסיע פאר אויסערן-ענינים, האבען אנטייל גענומען די פערטרעטער פון ענגלישען אויסערן-מיניסטעריום, ווי אויך די פאליציאישע מאכט. ס'איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען צונויפשטעלען די ליסטע פון די בעאמטע פון „ארקאס", וועלכע וועלען מעגען פערבלייבען אין ענגלאנד.

מאסקווע, 29 (סב. טעל.) „טאסס" לייקענט אפ די קלאנגען, וואס האבען זיך בעוויזען אין דער אויסלענדישער פרעסע, אז אין רוסלאנד זאל פאר-קומען א מאביליזאציע.

מאסקווע, 29. (סב. טעל.) היינט זענען אין מאסקווא פארגעקומען א רייה גרויסע מיטינגען אין צוזאמענהאנג מיט'ן איבעררייסען די ענגליש סאוויע-טישע בעציהונגען. אויף א טייל מיטינ-גען האבען גערעדט בוכארין און וואַ-ראשילאוו.

די בילליגסטע קוועלע

פון פערפומען, זייפען, פודער, געווירצס-קרעמען, פערשידענע צאהן-פאסטעס פון די בעסטע אויסלענדישע פירמען איז צו בעקומען נור ביי דער קאנקורענץ-פירמע

S.Buchwajc, Łódź

Piotrkowska 22, tel. 31-43.

טיף געבויגען און טרויעריג מיט'ן גאנצען לאדזער יודישען סוחר'טום צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון דעם געשעצטען וויצע-פרעזעס פון סוחרים-פערבאנד

ר' חיים שלמה פרעהליך ע"ה

בן ר' משה הכהן ז"ל

דריקען מיר אויס אונזער מיטגעפיהל דער שווער געטראפענער פאמיליע און דער פערוואלטונג פון לאדזער יודישען צענטראלען סוחרים-פערבאנד, פיעטריקאווער 10.

אין איהם פערלירען מיר דעם טרייסטען קעמפער פון די יודישע סוחר'ישע אינטערעסען. עהרע זיין אנדענקען!

די פערוואלטונג
פון ס"ח ים און פאבריקאנטען
אין ארבעטנאנדעה ביי לא ז.

762

Dr. H. WOŁKOWYSKI

זאכאדניא 57 (צעגעלנ.19)

טעלעפאן: 19-94.

ספעציאל-ארצט - פאר הויט-און ווענערישע קראנקהייטען, מע-נער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעהמט אן פון 8—5 אווענד, פרויען פון 4—5. ספעציעלער ווארטע-זאל.

603

Dr. med.
W. Eychner

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע

זעראמסקער 11 טעל. 34-72.

נעמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2

מיטאג אין דער היים פון 6-8 אוו.

Dr. med. Ludwik
Rapeport

Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.

ספעציאליסט פאר נירען, בלא-זען און הארן - קראנקהייטען

נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אווענד.

J. LEWIT i A. BRZEZIŃSKI

(MECHANICZNA TKALNIA i SKRĘCALNIA)

Brzezna 3/5, (róg Piotrkowskiej) tel. 7-38 i 56-45

נעהמט אן אויף ראהוי צו וועבען

ווי אויך צו צווירנען אלע גארן-נומערן.

די פאבריק איז פערזעהען מיט אלע נויטיגע געהילפס-מאשינען.

די רעעלסטע בעהאנדלונג און גוטע אויספיהרונג.

אינפארמאציעס צו ערהאלטען אין דער פאבריק א גאנצען טאג.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז.

היינט, מאנטאג 8.30 אזייגער אווענד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציו-ניסטישער ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4)

867

אחרים-פערזאמלונג

רעפ. ד"ר י. ראזענבלאט

אויף וועלכער דער מיטגליד פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט וועט אבגעבען א בעריכט פון דער לעצטער סעסיע פון אקציאנס-קאמיטעט אין לאנדאן. אין דער פערזאמלונג וועט זיך אויך בעטייליגען ה' ש. טשערנאוויץ, סעקרעטאר פון ועד הלאומי אין א"י. נאכ'ן רעפערעט וועלען פארקומען דיסקוסיעס.

איינגאנג פאר מיטגלידער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע — פריי.

פרידליכע פויליש-סאוויעטישע בעציהונגען

ענגלישער און סאוויעטישער באטשאפטער ביים אויסערן-מין. זאלעסקי.

װאַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). נעכטען האָט דער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי אויפגענומען אויף אַ לענגערער קאָנפערענץ דעם ענגלישען באָטשאַפטער אין װאַרשאַ מאַקס מיללער. אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ זענען אַרומגערעדט געוואָרען אַ רייה וויכטיגע פראַגען, אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן איבעררייסען די בעציהונגען צווישען ענגלאַנד און סאָוויעט-רוסלאַנד.

דער ענגלישער באָטשאַפטער האָט אינפאָרמירט דעם מיניסטער זאַלעסקי װעגען דער לאַגע אין לאָנדאָן אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע פּאָליטישע געשעהענישען. דאַגעגען האָט דער מיניסטער זאַלעסקי מיטגעטיילט דעם באָטשאַפטער מיללער, אַז די קלאַנגען װעגען אַן ענדערונג אין די פּויליש סאָוויעטישע בעציהונגען האָבען נישט קיין שום גרונד. די פּויליש-סאָוויעטישע אונטערהאַנדלונגען װעגען נישט-אַגרעסיווע געגענזייטיגע אַרויספרעמונגען קומען ווייטער פאָר נאָרמאַל.

װאַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער פיים-קאָרעספּאָנדענט) דער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי האָט אויפגענומען דעם סאָוויעטישען באָטשאַפטער אין װאַרשאַ וואָיקאָוו און מיט איהם אַרומגערעדט אַ רייה פראַגען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן וויזיט פון אויסערן-קאָמיסאַר טשיטשערין אין װאַרשאַ.

טויט-אורטיילן אין ליטע

נעענדערט אויף אייביגע תפיסה.

קאָוונאָ, 29. (טעלעגראַפיש דורך יט"אַ). מיר דערוויסען זיך, אַז דער ליטווישער קריגס-מיניסטער האָט אַנולירט דעם אורטייל פון פעלד-געריכט אין קאָנצענטראַציע-לאַגער אין וואַרני, לויט וועלכען 5 פּערזאָן, צווישען זיי די יודישע פרוי גרייפענבערג און דער מינדעריעהריגער יודישער אַרבייטער קורס-פּליט, זענען פער'משפט געוואָרען צום טויט.

די דערמאָנטע פּערזאָנען, זענען פער'משפט געוואָרען צום טויט צוליב זייער כלומר'שטען אַנטייל אין דער קאָמוניסטישער בעוועגונג. צוליב דער גרויסער אויפרעגונג וואָס דער דאָזיגער אורטייל האָט אַרויסגערופען צווישען דער בע-פעלקערונג, איז איצט דער קריגס-מי-ניסטער נעצוואונגען געווען דעם אור-טייל צו אַנולירען.

ווי מ'רעכענט וועלען די טויט-אור-טיילן נעענדערט ווערען אויף אייבי-גע תפיסה.

דערהרג'עט א יוד צוליב א קאָפּיקע.

דער רוצח'ישער פויער איז ארעסטירט געוואָרען.

מאָסקווע, (י. ט. א.) אין דאָרף די-לעוויטש נישט ווייט פון שטעטעל דובראָוונע איז די טעג דער'הרג'עט געוואָרען דער יוד זלמן דוואָרקין. דוואָרקין האָט געטריבען זיין חיונה דער-פון, וואָס ער איז אַרומגעגאַנגען איבער די דערפער און פערקויפט די פויערים מאַכאָרקע, פּאַפּיראָסען-פּאַפּיר, נאָדלען, פאָדעם און ענליכע קלייניגקייטען. יעדען טאָג פלעגט ער אינדערפריה אַוועקגעהן אין דאָרף און אין אָוונט זיך צוריקקעהרען אין שטעטעל. דעם 12-טען מאַי, איז ער ווי שטענדיג אַוועק פון דערהיים און איז מעהר נישט צוריקגעקומען. זיינע עלטערן האָבען וועגען דעם געמאָלדען דער מי-ליציע, וועלכע איז נאָך 3 טעג זוכען געפאַלען אויפ'ן שפּור פון דעם מאָרד. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דוואָר-קינ'ן האָט דער'הרג'עט אַ פויער פון דאָרף דילעוויטש. דער מאָרד איז פאָר-געקומען צוליב דעם, וואָס דוואָרקין האָט נישט געוואָלט אַרונטערלאָזען 1 קאָפּיקע פון פּרייז אויף אַ פּעקעל מאַ-כאָרקע: דוואָרקין האָט פערלאַנגט פאַר אַ פּעקעל מאַכאָרקע 9 קאָפּיקעס און דער פויער האָט געוואָלט צאָהלען 8 קאָפּיקעס. דער פויער האָט גענומען אַ שטיק אייזען און צושלאָגען דעם אומ-גליקליכען דעם קאָפּ.

דער פויער צוזאַמען מיט זיינע זיהן זענען אַרעסטירט.

נייע ארעסטען פון יודישע ארבייטער אין ליטע.

קאָוונאַ, (29 טעלעגראַפיש דורך יט"א) די לעצטע טעג זענען ווידער פאָרגעקומען מאַסען-אַרעסטען פון יודישע אַרבייטער און סטודענטען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין קאָמוניסטישער טעטיגקייט.

אונזער „שטאַרק" — די יוגענד...

סטודענטען-דער אוואַנגאַרד פון רומענישען אנטיסעמיטיזם.

בוקאַרעשט, 29. (טעלעגראַפיש דורך יט"אַ) די צייטונג „דימינעצא" טיילט מיט, אַז מיט איינינע טעג צוריק האָט פּראָפעסאָר קוזאַ אין שאַאַילאַ גע-האַלטען אַ פּאָרטראַג א. ד. ט. „קריסטענ-טום און יודענטום", דער פאָרטראַג איז אין דער גרעסטער צאָהל געווען בע-זוכט פון שילער אַז שילערינס. דאָס פרויען-סעמינאַריום איז געווען אין גאַנצען קאָמפּלעט, ס'זענען פאָנאַנדערגע-טיילט געוואָרען אַנטיסעמיטישע אויס-רופען און פלוג-בלעטער. די צייטונג ווענדעט זיך צום בילדונגס-מיניסטער, צי ס'איז ערלויבט, אַז שילער זאָלען ווייטער בעזוכען אַזעלכע דעמאָנסטראַ-טיווע פאָרלעזונגען.

פער'משפט א מוהל צו צוויי יאהר תפיסה, פאר אונהיגיענישער פראקטיק.

מאָסקווע, (י.ט.א.) דאָס וואָהלינער קרייז-געריכט האָט פער'משפט צו צוויי יאָהר תפיסה דעם מוהל רויזענבערג, וועלכער איז בעשולדיגט געווען, אַז צוליב דעם, וואָס ער האָט נישט אָב-געהיט די סאַניטאַרע און אַנטיסעפּטי-שע בעדינגונגען ביים מוהל זיין, איז אַ קינד געשטאָרבען פון בלוט-פערגיפטונג.

די עקספּערטיזע האָט פעסטגעשטעלט, אַז פאַר דער אָפּעראַציע האָט דער מוהל נישט געמאַכט די נויטיגע די-זינפעקציע און האָט מל-געווען דאָס קינד מיט אַן אומריינעם מעסער. די אָקושערקע, וועלכע האָט נאָך דער אָפּע-ראַציע נישט אַכטונג געגעבען אויף דעם קינד און האָט אַזוי אַרום פערזעהען די בלוט-פערגיפטונג, איז פעראורטיילט געוואָרען צו 1 יאָהר מיט 6 חדשים אַרעסט. אויסער דעם איז זיי ביידע פערבאָטען געוואָרען צו פערנעמען זיך מיט זייער פּראַקטיק 5 יאָהר נאָכדעם. ווי זיי וועלען אָפּקומען זייער שטראָף.

דאָס העכסטע אוקראַינישע געריכט האָט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאַנץ.

א נייע וועלט-מלחמה

קען אויסבראַכען ביי די פּאַרפומעריע-אינהאָבער צוליב די שטאַרק-רעדוצירטע פּרייזען פון אַלע קאָסמעטישע אַרטיקלען, ווי: פּודער, פּאַרפומען, קעלנישע בלומען וואַסערן, פערשיידענע קרעמען, וואָס די בעקאַנטע פירמע י. דרוקיער, זאַוואַדזקאַ 11 האָט אַרויסגע-שטעלט. איטע זיך צו איבערצייגען.

גלייכצייטיג ווערט בעמערקט, אַז דער פּרייז פון קאָטי-פּודער איז פערקלענערט געוואָרען ביז 2 90 אַ שאַכטעל.

רעעלע סחורה — סאָלידע בעהאַנדלונג.

פאַר ענגראָסיסטען—גרויסער ראַבאַט. מיט אַכטונג

J. DRUKIER,
11 ZAWADZKA 11.

לעגאליזירט דעם „היאס-יקא-עמיגדירעקט"-קא-מיטעט אין רומעניען.

בוקאַרעשט, (י. ט. א.) דאָ האָט געווײלט, אויפ'ן וועג קיין קאָנסטאַנטי-נאָפּאָל ד"ר דזשעמס בערנשטיין, דער דירעקטאָר פון „היאַס-יקאַ-עמיגדירעקט". דער צוועק פון זיין קומען קיין בוקאַ-רעשט איז געווען צו פעראייניגען אַלע יודישע עמיגראַציע-אַנשטאַלטען און צענטראַליזירען די עמיגראַציע-טעטיג-קייט פאַר גאַנץ רומעניען אין בוקאַ-רעשט.

ביי דער געלעגענהייט פון ד"ר בערנ-שטיינס בעזוך זענען לעגאַליזירט גע-וואָרען די סטאַטוטען פון דער רומע-נישער „היאַס-יקאַ-עמיגדירעקט"-אָפּטיי-לונג.

רומענישער פאטריארך אפגעפאהרען קיין א"י.

בוקאַרעשט, (י.ט.א.) דער רומע-נישער פּאַטריאַרך ד"ר מירון קאָסטין איז אָפּגעפאָהרען קיין ארץ-ישראל אין באַגלייטונג פון'ם קולטור-מיניס-טער גאָלדיש.

ספּאָרט-נצחון

פון קאָוונער „מכבי".

קאָוונאַ, 29 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א) די פוסבאָל-דרוזשינע פון קאָוו-נער ספּאָרט-פערעין „מכבי" האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ סענסאַציאָנעלען נצחון (2:3) אין אַ מאַטש וועגען אַ בעכער-פּרייז איבער דער בעסטער ליטווישער מאַנשאַפט „קאָוואַס", דער דאָזיגער נצחון האָט אַרויסגערופען אַ סענסאַציע אין די באַלטישע ספּאָרט קרייזען.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג און פון 4—5 אין דער לעטשניצע „וואָרקאַ".

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-52.
אין צוריקגעקעהרט.
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

שוינט איער געלד!

און קויפט שירמס און שטעקענס נור אין דער שירם-ווערקשטעל פון

ס. פיינבוים,
נאַרוטאָוויטש 19 (דזשעלנאַ)
ווייל אַהער קענט דאָרט קויפען מיט 25% ביליגער ווי אַנדערשוואו. בעסטע אויספיהרונג.
מ'ווערט אָנגענומען אַלע רעפּאַראַטורען ווי אויך איבערציהען.

אין גאַנץ פּוילען און אויך שוין אין אויסלאַנד רעדט מען נאָר פון דער בעקוועמליכקייט און גוטסקייט פון די בעוואוסטע זומער-לאַטשען
LEKROCHÓD
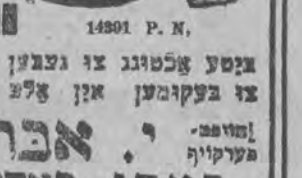
14301 P. N.
גיבט אַכטונג צו געבען אויף'ן פּאַטענט-שטעמפּעל. צו בעקומען אין אַלע בעסערע שוך-געשעפטען.
הויפּט-פערקויף **י. אבראַמאָוויטש,** לאָדז, פּאָדרזשעטשנאַ 15.

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד. **ב. שמירגעלד**
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89
רוקענביינער-פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, טעמ-נעס, אַרטרעטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענ-דיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.
עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

בית-ספר עממי עברי מעורב

בן שבע מחלקות ע"ש שלום-עליכם
של החברה ליסוד בתי-ספר עממים וגני ילדים עבריים בלודז
7-קלאַסיגע העברעאישע קאָעדוקאַציאָנס-עלעמענטאַר-שולע
אויפ'ן נאָמען פון „שלום-עליכם"
ביי דער געזעלשאַפט פאַר יוד. פאָלקס-שולען און פאַר שול-ערציהונג
אין לאָדז, פּאָלודניאָוואַ 11, טעל. 34-13

איז מודיע, אַז לויט דער פערארדנונג פון דער שול-מאַכט פון דעם 10. מאַי ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען פון נייע שילער פון דער 1. ביז דער 7. קלאַס ביז צום 1. יוני.

די עלטערן, וועלכע וועלען דעם טערמין פערשפּעטיגען, וועלען זיין געצוואונגען צו שיקען זייערע קינדער אין די רעגירונגס-פאָלקס-שולען. די אַבסאָלווענטען פון אונזער שולע ווערען קאָמפּלעט פאָרבערייט צו דער 5. קלאַס פון די יודישע גימנאַזיעס, ווי אויך אין „יבנה".

מיט אָנמעלדונגען ווענדען זיך פּאָלודניאָוואַ 11, פראָנט, 1. שטאָק פון 8—2 מיטאָג.
767
די דירעקציע.

ביליג און גוט!

ספּאָרט-וואָגען	58.— זל.
קינדער-בעט מיט ניקל און שאַטק. מאַטראַץ	65.— „
אַמעריקאַנקע	30.— „

פאָדערט איבעראַל! פעלד-בעטען פון דער פירמע
„PALMA-PATENT"
לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85.
הורט. פאַר רעעלקייט גאַראַנטירט. דעטייל.

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציהן און מויל-קראַנקהייטען. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציע-לער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—12 פאָרמיטאָג און פון 3—7 אַ זייגער אָוונט. ביליגע פּרייזען. 1681

זאָרגט וועגען אייער געזונד!

די „שווייצאַרישע ביטערע קריי-טער" (מיט דער מאַרקע „Kogut") זענען אַנטשפּרעכענד ביי מאַגען-קראַנקהייטען קישקעס, אָבסטרוקציעס און גאַל-שטיינער.

„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"
זענען אַ מילד און נאַטורעל דורכרייניגונגס-מיטעל, וואָס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-אָרגאַנען און ווירקען געגען דיקקייט. די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער" ערוועקען אַן אַפּעטיט.

עס פערקויפען די אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעטשנעס אַ שאַכטעל צו 1.50 זל. הויפּט-סקלאַד איז די אַפּטייק פון
A. Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41
מיר שיקען אַרויס אַמוועניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ'ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 2041

מוסאָליני

האָט ווידער גענומען דאָס וואָרט

ביי דער געלעגענהייט פון עפענען די סעסיע פון איטאַליענישען פּאַרלאַמענט, האָט מוסאָליני. ווי מיר האָבען שוין געמעלדעט געמאָלדען, געהאַלטען אַ גרויסע רעדע, מוסאָליני האָט בכלל ליב צו רעדען, ער לאָזט נישט אַדורך קיין שום געלעגענהייט צו וואַרפען אין דער וועלט אַריין עטליכע פּשטל'דיגע פראַזען.

מוסאָליני ווייס, אַז ער מוז רעדען, ער מוז אָפּווענדען די אויפמערקזאַמקייט פון די מאַסען, פון דער באַפעלקערונג פון די אינערליכע קלאָגעדיגע פערהעלטנישען, פון דעם כסרדיגען וואַקסען פון יקרות, פון דעם ביגדען די פרייהייט פון די בירגער. ער היל אַ ווענדען די אויפמערקזאַמקייט מיט זיינע ראָמאַנטישע ערצעהלונגען וועגען אויפלעבען די רוימישע אימפּעריע, וועגען צודעקען אייראָפּאַ מיט די הימלען פון די איטאַליענישע עראָפּלאַנער.

יעדע רעדע פון מוסאָליני פערשפּרייט אונרוהען אין אייראָפּאַ. יעדע רעדע איז אַ נישט-פּאָליטישער אָנגריף אויף וועלכער ס'איז גרויסמאַכט. יעדע רעדע וועקט אונרוהען און מורא. אַזעלכע איז אויך מוסאָליני'ס לעצטע רעדע, זי רעדט אַרום די אינערליכע און אויך די אויסערליכע לאַגע פון איטאַליען, אין דער ערשטער העלפט פון זיין רעדע שטעלט מוסאָליני פעסט, אַז איטאַליען וואָס פערנעהמען אַנ'ענטשפּרעכענדע שטעלונג אין דער וועלט, דעמאָלט ווען זי וועט האָבען אַ באַפעלקערונג פון זעכציג מיליאָן מענשען, און דעריבער וואַרפט מוסאָליני די לאָזונג: מרי גרבי, פערמעהרט זיך און האָט קינדער.

די לאָזונג מוז וואונדערען קוים כל צוליב דעם, וואָס איז אַלגעמיין באַקאַנט, אַז איטאַליען קען נישט שפּייזען די איצטיגע באַפעלקערונג, אַז איטאַליען איז אַ לאַנד, וועלכעס איז צו שטאַרק באַפעלקערט. יעדעס יאָהר פערלאָזען איטאַליען 600 טויזענד מענשען, וועלכע קענען נישט בעקומען קיין אַרבייט און ברויט אין זייער פאָטערלאַנד. די אַרבייטסלאָזע עמיגרירען קיין פראַנקרייך, אַפריקאַנישע קאָלאָניעס, אַמעריקאַ, אַרגענטינאַ און בראַזיליען.

ווייטער דערוויסט מען זיך פון מוסאָליניס רעדע, אַז די מיטלען, וואָס זענען ביז איצט אָנגעווענדעט געוואָרען געגען דער אָפּאָזיציע זענען געווען זעהר מילדע. ס'איז שווער זיך פאָרצושטעלען אַ גרעסערען ציניזם. ס'קומט אויס, אַז די אָנפאַלען און רויבערייען, די פּלינדערונג פון די אָפּאָזיציאָנעלע רעדאַקציעס דאָס איז אַ מילדע האַנדלונג.

מוסאָליני שטעלט פעסט, אַז איטאַליען איז נאָר פאַר פאַשיסטען, אַז נאָר די מיטגלידער פון דער פאַשיסטישער פּאַרטיי זענען גוטע איטאַליענער.

די צווייטע טייל פון מוסאָליניס רעדע איז אונזערהערט. מוסאָליני, וועלכער לויבט זיך, אַז איטאַליען איז געוועזען דער „זשאַנדאַרם", וועלכער איז געשטאַנען אויף דער וואַך פון דער פראַנצויזיש-דייטשער פערשטענדיגונג אין לאָקאַרנאָ און רופט עפענטליך צו באַוואָפענען זיך אויף דער יבשה, וואַסער און לופט.

ער שטרעבט, אַז די איטאַליענישע מלחמה-פליגלען זאָלען פערדעקען די זון, ער טרוימט, אַז איטאַליען זאָל קענען אינטערווענירען מאַכען אייראָפּאַ פאַר זיין מיינונג.

די לעצטע רעדע פון מוסאָליני'ן האָט בולט באַוויזען זיינע אימפּעריאַליסטישע שטרעבונגען. זי האָט באַוויזען, אַז איטאַליען וויל נישט קיין שלום נאָר גרייט זיך צו קאָמבינאַציע עקספּערימענטען, וועלכע קענען אויפבלאָזען אַ ניי פייער אין אייראָפּאַ.

אונזער ביטערער מעמד.

ווי האַלט עס ווירקליך מיט דער לאַגע פון די יודען אין פוילען?

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם. י. גרינבוים'ס באַזוך אין אַמעריקאַ, לייענען מיר אין „פאָרווערטס" אַנ'אַרטיקעל פון באַקאַנטען יודישען עקאָנאָמיסט, י. לעשטשינסקי, וועלכער שרייבט צווישען אַנדערען:

„אַ מיליאָן יודען אין פוילען איבעריגע" – אַזוי האָט דער באַקאַנטער און עהרליכסטער ציוניסטישער פּאָליטיקער פון פוילען ערקלערט אין אַמעריקאַ. איך וויל נישט דעבאַטירען די פראַגע, צי ווירקליך אַ מיליאָן, צי וועניגער אָדער מעהר יודען זענען „איבעריג". איך בין אויך מיט דער מיינונג, אַז אי אין פוילען, אי אין רוסלאַנד איז די לאַגע אַזאַ טרויעריגע און ערגסטע, אַז גאָר אַנ'עמיגראַציע פון גרויסע מאַסען וואָלט געקענט גלייך ברענגען אַ באַדייטענדע הילף. און געוויס דאַרף מען אָנשטרענגען אַלע כחות, אַז מען זאָל געפינען מעגליכקייטען פאַר יודישע אויסוואַנדערער.

דאָס אַלץ איז אָבער נישט דער גאַנצער אמת, און איבער דעם קלערט דאָס נישט אויף די לאַגע ווי מען באַדאַרף. און עס קען נאָר אַרויסרופען פערצווייפלונג און הילפלאָזיגקייט.

וואָרים, אַז מען זאָגט, אַז אין פוילען איז דאָ אַ מיליאָן יודען „איבעריגע". מוז מען באַלד צוגעבען, אַז פּאָליאַקען אַליין איז אויך „איבעריגע" מעהר פון אַ מיליאָן. אַלע פּוילישע עקאָנאָמיסטען באַווייזען, אַז פּאָליאַקען, וואָס האָבען גאָר קיין ערד נישט, אָדער אַזוי וועניג ערד, אַז דאָס גיט אַפילו קיין טרוקען ברויט, זענען פאַרהאַן עטליכע מיליאָן נפשות; און ניט מען נאָך צו שטאָדטישע אַרבייטסלאָזע פּאָליאַקען, בעקומט זיך אַ צאָהל פון אַ פינף מיליאָן פּאָליאַקען, וואָס זענען „איבעריגע"; וואָס זוכען אויך אַ לאַנד, אָדער לענדער, וואוהין אויסצוואַנדערען; וואָס געפינען זיך אויך אין אַ פערצווייפעלטער לאַגע; וואָס זענען אויך גרייט צו ברענגען די גרעסטע קרבנות, אַבי צו געפינען אַ מעגליכקייט צו לעבען. פער שטעהט זיך, אַז די יודישע צרות ווערען נישט קלענער פון דעם, וואָס אַרום און אַרום זענען אויך דאָ גענוג גרויסע צרות – די זאַך גבהט אָבער אין דעם, וואָס פאַר יודען איז די זאַך בעסער. ווען זייערע וואונדען פאַלען צונויף מיט די וואונדען פון דער אַרומיגער באַפעלקערונג, דעמאָלט ווערט אַ סך קלאָרער דער מלוכה כאַראַקטער פון'ם קריזיס און ס'איז אויך גרינגער צו געפינען אַ פערענטפערונג אויף די אָנגעוועהטאָגטע פראַגען.

איז טאַקע גאָר נישטאָ קיין אויסוועג פאַר די דאָזיגע מיליאָנען פּאָליאַקען און יודען? איז דאָ נאָר איין וועג אויף צו ראַטעווען זיי פון אונטערגאַנג–דער וועג פון אויסוואַנדערן? ווען ס'וואָלט ווירקליך געווען אַזוי, וואָלט מען זיך בעמוזט מיאש זיין און אָפּלאָזען די הענד און זיי הייסען זיך לעגען אין קבר אַ יין. וואָרום אין די גאָר נאָהענטע יאָהרען איז נישטאָ קיין האָפנונג אויף גרויסע איינוואַנדערונגס מעגליכקייטען. און דאָס ביסעל פּאָליאַקען און יודען, וואָס פאָהרען אַרויס פון פוילען, ווערען יעדעס יאָהר געדעקט מיט פראַצענט פון די ניי-צונעקומענע.

מען קען אָבער נישט שטעלען אַזוי קיין עקאָנאָמישע פראַגע – אָדער אויסוואַנדערן, אָדער שטאַרבען. אין לעבען זענען פאַרהאַן אַ סך וועגען, בעסערע און ערגערע; אַ סך מעגליכקייטען, רייכערע און אָרימערע – און די גוטע בעדערפטיגע וואַרפען זיך אויף אַלע וועגען און מיטלען, אויף יעדע מעגליכקייט און אַפילו אויף יעדען שאָטען פון האָפנונג, און אין'ם דאָזיגען קאַמף בעקומט יעדער דעם חלק, וואָס איהם גיט זיך איין צו פאַרכאַפּען. עמיגראַציע איז נאָר איינער פון די וועגען סיי פאַר פּאָליאַקען און סיי פאַר יודען. איינע פון די מעגליכקייטען–און וואָס שמאָלער דער דאָזיגער וועג איז, וואָס אָרימער די דאָזיגע מעגליכקייט, אַלץ ברייטער די אָנשטרענגונגען אויף אַנדערע וועגען, אַלץ שאַרפער דער קאַמף פאַר די אַנדערע מעגליכקייטען.

און אַזעלכע מעגליכקייטען זענען פאַרהאַן. אי יודען דאַרפען זיך פרייען פון אַלץ בעטיליגען אין אויסקעמפען די דאָזיגע מעגליכקייטען און געניסען פון די דאָזיגע מעגליכקייטען.

איך וויל דאָ נישט אויסלעגען קיין פּראָגראַם פאַר פוילען. אָבער איז דען נישט קלאָר פאַר יעדען, אַז ווען פוילען שליסט אַנ'אמת'ען שלום מיט רוסלאַנד און בעקומט אַ פרייען צוטריט צום רוסישען מאַרק און דורך רוסלאַנד אויך צום אַזיאַטישען מאַרק, וואָלטען די פאַבריקען אין די לאָדזער און ביאַליסטאָקער געגענדען אויפגעלעבט?

דאָס זעלבע מוז מען זאָגען וועגען אַנ'אמת'ען שלום מיט דייטשלאַנד, וואו-הין פוילען קען עקספּאָרטירען איהרע לאַנדווירטשאַפטס פּראָדוקטען און קוילען. אין די דאָזיגע מעגליכקייטען זענען גאָר נישט אַזוי ווייט – נישט ווייטער ווי די מעגליכקייטען צו עמיגרירען קיין פּאַלעסטינאַ, צי אַפילו אין די פעראייניגטע שטאַטען. און וואָלט פוילען געלעבט בשלום מיט איהרע שכנים, וואָלט זי געקענט בעקומען קרעדיט און וואָלט געקענט זיך נעהמען פאַר איבערבויען דאָס אייגענע לאַנד.

פוילען האָט אַ באַפעלקערונג פון קרוב צו 30 מיליאָן נפשות. די דאָזיגע באַפעלקערונג וועט געוויס מיט דער צייט ווערען קולטורעלער און איהרע בעדערפענישען אין שטאָטישע פּראָדוקטען וועלען וואַקסען, און יודען אַלס בעל-מלאכות, וועלען געוויס שפּילען נישט קיין קליינע ראָלע ביים בעדינען די דאָזיגע באַפעלקערונג. ענטוויקלען מלאכה ביי יודען איז דעריבער איינע פון די בעסטע וועגען אויף צו מאַכען מעגליך פאַר זיי צו פערבלייבען אין פוילען און פאַרדינען אויף ברויט.

אמת, איצט איז אַ גרויסע אַרבייטסלאָזיגקייט, אָבער די מאַסען רייסען זיך אין פּראָפעסיאָנעלע שולען, און עפּעס מען וואו קורסען אויף צו לערנען אַ מלאכה, איז ממש זיי ווערען פערפלייצט פון אַלטע און יונגע יודען, וועלכע ווילען פאַרכאַפּען אַנ'אָרט. די מאַסען פיהלען אַ פּנים, אַז מיט אַ מלאכה אין האַנט ווערט מען נישט פאַרפאַלען.

איך וויל, אַז מען זאָל מיך נישט פאַלש פערשטעהן – וואָלטען די טויערען פון די פעראייניגטע שטאַטען געווען אָפען, וואָלטען איך אויך צוגערעדט די פּוילישע יודען, אַז זיי זאָלען זיך קלייבען אין וועג. אָבער ווען די דאָזיגע טויערען זענען כמעט ווי איינגאַנצען געשלאָסען; ווען די טויערען פון די איבעריגע אַמעריקאַנישע לענדער זענען אַזוי שמאָל, אַז קוים קריכען דורך עטליכע טויזענד יודען, ווען דורך די טויערען פון פּאַלעסטינאַ לויפט מען צוריק קיין פוילען, דערשלאָגענע, רואינירטע, מיט אַ חורבן אין דער נשמה און אין קעשענע – אין אַזאַ צייט דאַרף מען פעראייניגען אַלע כחות און די גאַנצע אויפמערקזאַמקייט אויף ראַטעווען זיך אין דער אַלטער היים, אויף איינהאַלטען דעם באָדען אונטער די פיס אויפ'ן אָרט און נישט זייען פערצווייפלונג און פערשטאַרקען די פערלוירענקייט און דערשלאָגענקייט. און קומט מען צו אַמעריקאַנער יודען, דאַרף מען זיי דערציילען דעם גאַנצען אמת וועגען דער שרעקליכער אָרימקייט און נויט, וואָס הערשען אין פוילען, וועגען די גרויסע בעדערפענישען אין אויסוואַנדערונג; מען מוז אָבער אויך דערצעהלען, ווי יודען ראַטעווען זיך, ווי יודען ווייזען אַרויס איבערמענשליכע מאָמענטען אין קאַמף פאַר דער עקזיסטענץ, אין איינהאַלטען די אַלטע פּאָזיציעס און געפינען נייע. און די אַמעריקאַנער יודען וועלען דאַן פערשטעהן, אַז מיט זייער עטליכע מיליאָן דאָלאַר האָבען ויי אַ סך. נאָר אַ סך בעהאָלפען די פּוילישע יודען זיך איינהאַלטען אויף די אַלטע פּאָזיציעס. אי-בערקומען די שרעקליכע צייט און בעהאַלטען די האָפנונג אויף בעסערע צייטען.

ערקלערען, אַז אַ מיליאָן יודען זענען איבעריגע אין פוילען און אַז די האָפנונג איז אויף דער איינוואַנדערונג קיין פּאַלעסטינאַ, הייסט זאָגען די פּוילישע יודען: לעגט זיך און שטאַרבט פון הונגער! און דאָס הייסט אויך זאָגען אַמעריקאַנער יודען. אומזיסט אייערע קרבנות, אַרויסגעוואָרפען און מיסט אייער געלד און אייער מיה, וואָרים די פּוילישע יודען זענען פעראורטיילט און קיין אויסוועג פאַר זיי איז נישטאָ.

האָט דען דאָס געוואָלט יצחק גרינבוים?

בילדער פון לעבען אין רוסלאַנד.

אַ יודישע טראַגי-קאָמעדיע.–הײַנט חתונה מאָרגען גט.–622 פראַנקען.

פון דעם שטעדטעל מאַלעבנע שרייבט מען דעם מאָסקווער „אמת":

„34 יאָהר האָט משה כאַיקעלס ראָזענפעלד אָפּגעלעבט מיט זיין ערשטע ווייב שרה איטע און געהאַט מיט איהר 7 קינדער. 5 קינדער זענען געשטאָרבען נאָך יונגערהייט און צוויי זענען אין 1920 יאָהר דער'הרג'עט געוואָרען דורך פּעטליוראָוצעס. און אין דער צייט, ווען די אומגליקליכע צלענדע מוטער האָט געגאָסען טרערען אויף איהר גרויסען אומגליק און נישט צוגעמאַכט גאַנצע נעכט קיין אויג, האָט משה כאַיקעלס פערבראַכט די אָוועבדען ביי בלומע כאַימשוק, אַ יונגע אַלמנה. אַלץ שפּעטער און שפּעטער פלעגט זיך ראָזענפעלד פערהאַלטען ביי כאַימשוק, אַלץ לענגער זענען געוואָרען די נעכט פאַר דער צעבראָכענער מוטער און פערשעהמטער פרוי, ביז משה כאַיקעלס פלעגט שוין קומען אין דער פריה, געכטענדיג ביי כאַימשוק... און... שלאָגען די 54-יעה-ריגע שרה-איטע.

— גט'ען וויל איך דיך!

דאָס איז געווען משה ראָזענפעלד'ס טענה.

שרה-איטע לויפט צום רב, צו יאַנקעל פּאָלישמשוק, ער איז דאָך עפּיס אַ מאָדערנער רב, קען רוסיש, ווייסט די סאָוויעטישע געזעצען, איז בכלל אַ „היינטיגער". נאָר איצט האָט שרה-איטע שלעכט געטראָפען. דער רב, כאָטש ער טאָר נישט גויטען די פרוי געבען אַ גט, דאָך רעדט ער זי צו צו געבען אַ גט משה כאַיקעלס.

די אומגליקליכע שרה איטע איז אויסער זיך. אָבער דער רב טענה'ט צו איהר: משה כאַיקעלס דאַרף האָבען קינדער, אַ יורש, דער דור ראָזענפעלד טאָר נישט אונטערגעהן. און נאָך 3 יאָהר ראַנגלען זיך און קעמפען מיט'ן רב, מיט לייטישע „בוררים" מוז שרה-איטע נעהמען אַ גט, אָפּקויפען פון אַ שטיב מיט דער גרויסער מיל מיט אַ מאַשטער, וואָס איז ווערט נישט איין טויזענד רובעל, און זיך באַגנוגענען מיט 400 רובעל, און משה כאַיקעלס האָט אין אַ מזל'דיגער שעה חתונה מיט בלומע כאַימשוק.

נאָר נאָך צוויי מיט אַ האַלבען יאָהר צוזאַמענלעבען, האָט בלומע נישט קיין קינדער און משה כאַיקעלס דאַרף גט'ען זיין צווייטע פרוי און נעהמען אַ דריטע – ער דאַרף האָבען קינדער.

בלומע כאַימשוק וויל אָבער פאַר'ן גט 350 רובעל. מ'לייגט איין געלד ביים רב. ת׳כף נאָכ'ן גט אין „זאָגט" פאָדערט בלומע כאַימשוק דאָס געלד, אָבער משה כאַיקעלס וויל אַ יודישען גט. אָבער בלומע וויל נאָך געלד פאַר'ן יודישען גט באַזונדער.

דאָ קומט פאָר אַזעלכעס, אויף וואָס קיינער וואָלט זיך נישט געריכט. משה כאַיקעלס שטעלט אַ חופה און האָט חתונה מיט אַ 20 יאָהריגער מיידעל, נישט אָפּגעגט'ענדיג בלומע כאַימשוק.

און פּלוצים נאָך 2 יאָהר מיט 8 חדשים שווייגען, נאָך דעם, ווי ס'איז שוין געווען 4 טעסיעס פון דער יודישער געריכט אין פּאָלאָנע, מענשען זענען שוין געוואוינט, אַז אין „סוד" רעדט מען, ווי אין דערהיים פריי און וואָס מען וויל זאָגען – גיט אַן שרה-איטע – משה ראָזענפעלד'ס ערשטע ווייב – אויפ'ן געוועזענעם מאַן: זי פאָדערט האַלב פון'ם גרויסען מאַיאָנטעק, וואָס זי האָט איבערגעלאָזט און אַמ שטעהען זיי ביידע פאַר'ן געריכט.

זי – אַ פּשוט'ע יודענע, בעט מיט טרעהרען צו לאָזען זי צו איהר פערהערעוועט שטיקעל שטוב, צו דער „צערעבירטער" גרויסען-מיל, וואו זי האָט נישט איין נאַכט געאַרבייט מיט איהרע קינדער. און ער, אַ מענש, וואָס „האָט נישט געוואוסט פון קיין גוטס", וואָס האָט „נאָך דעם, ווי מען האָט די קינדער דער'הרג'עט, געגט זיין פרוי, וועלכע ער האָט קיינמאָל נישט ליב געהאַט".

און שרה-איטע איז נישט אַזוי אין כּעס אויף דעם מאַן, ווי אויף דעם רב, וועלכער האָט זי אומגליקליך געמאַכט. דער רב שטעהט אויך פאַר דעם געריכט – ער איז אַנ'עדות. שרה-איטע שרייט צו איהם: „איהר זייט אַ קוילער! נישט קיין רב זייט איהר, נאָר אַ גזלן. דאָס האָט איהר מיך אומגליקליך געמאַכט, איהר האָט מיך געצוואונגען נעהמען אַ גט, פאַרוואָס האָט איהר מיך געשטראָפט, אַז משה גוטע מיר גאָרנישט געבען?"

1 אַ ווייגער ביינאַכט האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען זיין באַשלוס: אָפּגעבען שרה-איטע'ן האַלב פון'ם פערמעגען, וואָס משה ראָזענפעלד האָט און צוזאַמענגעלעבען מיט זיין געוועזענער פרוי.

זיידט פּאָלאָנע ווי אַ קעסעל. איין טעמע איז פאַרהאַן: משה כאַיקעלס און זיינע 3 ווייבער. אין די מוחות פון באַלעבאַטים, פון פּשוט'ע יודענעס איז אַ פולשטענדיגע רעוואָלוציע!

און פאַר משה כאַיקעלס ראָזענפעלד איז פאַרבליבען אַ צונאָמען: משה האַלב".

(ווייטער זעה זייטע 7).

נייער פאלקסבלאט
30 מאי 1927.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
30. מאי 1927.

30
מאנטאג
כח
אייר תרפ"ז

מאי
זון-אויפגאנג 3.41
זון-אונטערגאנג 7,25
לענג פון טאג. 14, 12

נעכטיגע זיצונג פון דער לאדזער קהלה-פערוואלטונג.

נייער פרעזעס איבערגענומען דעם אמט.- ערקלערונגען פון די פארשטעהער פון „בונד" און „אגודה".- „אגודה" געהט איבער צו א שארפער אפאזיציע.- געוועהלט נייע 7 קאמיסיעס.

(-) צו דער נעכטיגער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג זענען צום ער-שטען מאל געקומען אלע מיטגלידער. דפס. ראזענבלאט האט געעפענט די זיצונג און איבערגעלייענט די נאמי-נאציע פון פרנס רוס אלס פארזיצער פון דער פערוואלטונג.

פרעזעס רוס האט איבערגענומען דעם פארזיץ און אנגעוויזן, אז די איצטי-גע זיצונג איז גערופען געווארן צוליב דעם, וואס די קאמיסיעס ארבייטען נישט און מ'דארף וועהלען נייע קא-מיסיעס.

ה' זעלמאנאוויטש („בונד") האט דערויף אפגעגעבן אנ'ערקלערונג, אז די איצטיגע מעהרהייט מיינט נישט ערנסט מיט איהר ארבייט און האט זייטיגע כוונות. ביים וועהלען נייע קא-מיסיעס ווערט ער פונדעסטוועגען אנ-טייל נעהמען.

אויף דער אנפראגע פון פרנס פלי-וואצקי, פארוואס מ'בויט נישט דעם אוהל פון ראדאשיצער רבי'ן, האט פרע-זעס רוס געענטפערט, אז ער האט ערשט נאר-וואס איבערגענומען זיין אמט און אריענטירט זיך נאך נישט אין דעם, וואס ס'איז געווען ביז איצט.

פרנס מינצבערג האט ערקלערט, אז איצט דארפן נישט פארקומען קיין וואהלען צו די קאמיסיעס, ווייל קא-מיסיעס דארפן געוועהלט ווערן אדער צום קאלענדאר-יאהר, אדער אויף דער גאנצער קאדענץ פון דער קהלה פער-טונג. ער איז געגען וואהלען און אויב מ'וועט יא וועהלען, וועט ער, דפס. מינצבערג. ציהען די נויטיגע קאנסעק-ווענצען...

פרנס בערגער האט דערנאך איבער-געלייענט א דעקלעראציע אין נאמען פון דער אגודה-פראקציע, אז ביים שאפען די נייע קהלה מעהרהייט האט די אגודה געגלויבט, אז זי וועט קענען מיט-ארבייטען. איצט ווייזט זיך אבער ארויס, אז די מעהרהייט גיבט אויס די לאגע פאר זיך. מ'קען דעריבער נישט האבען צו איהר קיין צוטרוי. די אגודה וועט איבערגעהן צו א שארפער אפאזיציע.

צום סוף איז מען צוגעטראטען צו וועהלען די קאמיסיעס. ס'זענען גע-וועהלט געווארן 7 קאמיסיעס.

די נאמען פון די אויסגעוועהלטע וועלען מיר ברענגען מארגען.

צוואנגס-זונטאג-רוה מוז אפגעשאפט ווערן!

נעכטיגער מיטינג איד סוחרים און פאבריקאנטען-פעראיין.

נעכטען איז אין צענטראלען סוחרים און פאבריקאנטען-פעראיין (פיעטרקא-ווער 10) אונטער'ן פארזיץ פון אינזש. פראשקער פארגעקומען א מיטינג פון סוחרים, פאבריקאנטען און האנדווער-קער וועגן צוואנגס-זונטאג-רוה. עפענ-דיג די פערזאמלונג האט דער פאר-זיצער זיך אפגעשטעלט אויפ'ן פערלוסט וואס דאס לאדזער יודישע סוחרטום האט געליטען דורכ'ן טויט פונ'ם גרינ-דער פון פעראיין, דעם וויצע-פארזיצער ס. פרעהליך ז"ל. ער האט כאראקטע-ריזירט זיין ענערגישע טעטיגקייט לטובת די קליינע און מיטעלע סוחרים און די פערזאמלונג האט בעעהרט דעם אנדענק פון פערשטארבענעם. נאכדעם האט די-רעקטאר ארבאך רעפערירט וועגן דעם צוואנגס-זונטאג-רוה, ער האט אנגע-וויזן, אז דער געזעץ בע'עולה'ט די סוחרים און האנדווערקער און אז מ'מוז אנגעהמען מיטלען, אז דער געזעץ זאל נאוועלירט ווערן און זיין ווירקונג זאל אפגעשוואכט ווערן. א גאנצע רייע רעדנער די ה"ה זעלמאנאוויטש, ז. קאהן, ח. קאהן, שטיינשניידער, מאר-גאליס, קאמינסקי, שלענטשינסקי א.אנד. האבן אנגעוויזן, אז מ'קען נישט א גאנצן קבוץ יודען צווינגען צו רוהען 2 טאג אין וואך, אז פון דעם דאזיגען צוואנג ליידט שטארק דאס סוחרטום און ס'ליידט אויך די מלוכה, זיי האבן פארלאנגט, אז דאס געזעץ זאל אפגעשאפט ווערן. צום סוף איז בע-שלאסן געווארן אין זין פון די דא-זיגע אויספיהרונגען ארויסצושיקן א טעלעגראפישע ווענדונג צום וויצע-פרעמיער בארטעל און אנ'אפשריפט צום יודישן נאציאנאל-ראט אין ווארשא.

אין דער רעזאלוציע ווערט געזאגט: פערטרעטער פון סוחרים, פאבריקאנטען און האנדווערקער, וואס האבן זיך פערזאמעלט היינט, זונטאג, דעם 21-טן מאי אין סוחרים און פאבריקאנטען-פעראיין (פיעטריקאווער 10) אויף א מיטינג, ווענדען זיך צו אייך ה' וויצע-פרעמיער מיט א ביטע שנעלער אפצו-שאפען דעם צוואנגס זונטאג-רוה, וועל-כער איז געגען ארטיקעל 111 פון דער קאנסטיטוציע, וואס גאראנטירט פאר אלע בירגער פרייהייט פון געוויסען.

דער צוואנגס זונטאג רוה רואינירט מאטעריעל די קליינהענדלער-יודען פון דער שטאט לאדז און איז שעדליך פאר דער מלוכה, צוליב דעם, וואס ער פער-קלענערט קינסטליך די פראדוקציע און די קאנסומציע.

ציוניסטישע קאנפערענץ פון לאדזער ראיאן.

נעכטען איז אין לאקאל פון ציוניס-טישען קאמיטעט (ציגעל-גאס 4 פאר-געקומען א קאנפערענץ פון די ציוניס-טישע קאמיטעטען פון לאדזער ראיאן. צו דער קאנפערענץ זענען געקומען 36 דעלעגאטען פון 18 שטעט, די מיטגלי-דער פון אקציאנס-קאמיטעט דר פ. ד"ר ראזענבלאט, רעדאקטאר העפטמאן, ה' משערנאוויטש פון א"י, דער מיטגליד פון סעקרעטאריאט ביים צ. ק. ה' גאלד-שטיין און די מיטגלידער פון לאדזער קרייז-קאמיטעט.

אין נאמען פון קרייז-קאמיטעט האט די קאנפערענץ געעפענט ה' פיינבערג און דאן האבן געהאלטן רעפעראטן: רעד. העפטמאן, איבער דער לאגע אין ציוניזם אין א"י און וועגן דער ארגא-ניזאציע אין פוילען; און ה' גאלדשטיין האט רעפערירט וועגן דער „לאגע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און די אויפגאבן פון איצטיגן מא-מענט" און ה' משערנאוויטש האט רע-פערירט וועגן „קריזיס אין דער בע-וועגונג".

נאכדעם האבן זיך אנגעהויבן די בעריכטן פון די ערטער און די וכוחים איבער די רעפעראטן.

היינט א בעריכטס-פערזאמלונג פון אקציאנס-קאמיטעט אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

היינט 8,30 אין אווענד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער אר-גאניזאציע (צעגעלניאנא 4) א פערזאמ-לונג פון די מיטגלידער פון דער ציו-ניסטישער ארגאניזאציע אויף וועלכער דער מיטגליד פון אקציאנס-קאמיטעט דפ. ד"ר ראזענבלאט וועט אבגעבען א בעריכט פון דער לעצטער סעסיע פון אקציאנס-קאמיטעט אין לאנדאן און וועט בעריהרען די פערשידענע אקטו-עלע ציוניסטישע פראגען. נאך דעם בעריכט וועלען פארקומען דיסקוסיעס.

אין דער פערזאמלונג וועט זיך אויך בעטייליגען דער בעקאנטער העברעאי-שער שריפטשטעלער און סעקרעטאר פון ועד-הלאומי אין ארץ-ישראל ה' ש. משערנאוויטש.

דער אריינגאנג איז פריי פאר די מיטגלידער פון דער ציוניסטישער אר-גאניזאציע.

מען מוז מעלדען וועגען אלע זאפאסען קארן.

דער וואיעוואדע האט ארויסגעגעבען א פערארדנונג פאר דער גאנצער וואָ-יעוואדזשאפט וועגן אנמעלדען אלע זאפאסען פון קארן. אלע זאפאסען, וואס געפינען זיך ביי סוחרים, פאבריקס לא גערן און ביי די לאנד-פראדוצענטען, וועלכע האבן מעהר ווי 20 העקטאר לאנד דארפן אנמעלדען די זאפאסען. דאס זעלבע דארפען טון די ביי וואמען דאס קארן איז בעהאלטען. דעטאליסטען דארפען מעלדען וועגן זאפאסען פון 5 צענטנער אן; לאנד-בעזיצער, וואס פער-מאגען 20 העקטאר—פון 20 צענטנער אן; וואס פערמאגען 100 העקטאר—פון 100 צענטנער אן; מיהלען, פאבריק-לאגערן און 100 צענטנער אן, הורט סוחרים—פון 50 צענטנער אן.

די אנמעלדונגען דארפן אנגעגעבן ווערן אין פארלויף פון 7 טאג, אנ-הויבענדיג פון מיטוואך דעם 25. מאי אין די ענטשפרעכענדע נמינע-אמטען אדער מאגיסטראטען. פאר נישט אויס-פיהרען די פעראָרדנונג דראהט אנ'-אדמיניסטראטיווע שטראף.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער מאגיסטראט אנגעהויבן אנגעמען זועלכע אנמעלדונגען אין לאקאל פון שידס-אמט ביים מאגיסטראט פעטריק.61.

די היפאטעקען-בעזיצער פאדערען צו וואלאריזירען די חובות אויף 100 פראצ.

(§) נעכטען איז לאקאל פון די פוי-לישע אנגעשטעלטע פארגעקומען א פער-זאמלונג פון די היפאטעק-קרעדיטארען-בעזיצער פון אבליגאציעס א. א. וו. א רייה רעדנער האבען בעפאדערט, אז די פאר'מלחמה דיגע חובות זאלען אי-בערגערעכנט ווערען ווענינסטענס אויף 83 פראצ. וואס ענטשפרעכט דעם דירה-געלד. צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע אין וועלכער די פערזאמעלטע ווענדען זיך צום מלוכה פרעזידענט און דעם מיניסטא-רען-ראט, אז ביי דער נייער סטאבי-ליזאציע פון זלאטי זאלען די היפאטעק חובות און אנד. פערפליכטונגען פון פאר'ן קריג איבערגערעכנט ווערען אויף פולע 100 פראצ.

די דאזיגע רעזאלוציע מיט א מאטי-ווירונג איז בעשלאסען געווארען איבערצושיקען צום מלוכה-פרעזידענט, מיניסטארען-ראט און צו די מיניסטא-רען פון פינאנץ און יוסטיץ.

קליינער פעליעטאן.

יודישע נייעס.

פון דער יודישער טעלעגראפען אגענ-טור (יטא) האב איך זיך דערוואוסט, אז צווישען די ניי-געוועהלטע פאלקס קא-מיסארען אין סאוויעט-רוסלאנד זענען נישטא קיין יודען.

האט מיין יודיש הארץ זיך א צאפעל געטאן און איך האב ארויסגעלאזט א כיפען זיפץ.

גאר ווען איך האב זיך גוט אפגעזיפצט האב איך זיך אנגעהאנגען טרייסטען. אזא כבוד האב איך שוין, אז אויף אלע צרות זוך איך א טרייסט.

מילא, האב איך מיר געזאגט, וועלען מיר אויסקומען אין סאוויעט-רוסלאנד אהן יודישע קאמיסארען. אט לעבען דאך יודען אומעטום אויך אהן יודישע קאמיסארען און מען קומט גאר ניש-קשה'דיג דורך.

נאר אויב עס איז מיר נישט וויכטיג צי צווישען די פאלקס-קאמיסארען אין סאוויעט-רוסלאנד זענען יא פעראן יו-דען אדער נישט, איז אבער מיר זעהר אינטערעסאנט ווי אזוי די יודישע טע-לעגראפען אגענטור האט אנגעפאנגען איבערצוגעבען יודישע נייעס. דאס איז א גאנץ נייע מעטאדע און זעהר א בע-קוועמע. ווארים בעגוטענדיג אזא מע-טאדע קען די יודישער טעלעגראפען-אגענטור קיינמאל קיין נייעס נישט אויס-פעהלען.

די אלטע מעטאדע פון בעריכטען יו-דישע נייעס איז געווען א גאנץ גע-ווענליכע. מען האט דערצעהלט זאכען, וואס עס האבען פאסירט ביי יודען אדער מיט יודען. און ווען גאריגיש האט פאסירט, איז נישט געווען וואס צו דערצעהלען.

האט, למשל, אנ'אמעריקאנער פרע-זידענט בעשטימט א יודען פאר אנ'אמ-באסאדאר אין טערקיי, אדער איז א יוד געווארען א מיניסטער אין פראנקרייך, אדער האט א יודישער פראפעסאר אין דייטשלאנד געמאכט א וויכטיגע ער-פינדונג, איז דאס געווען נייעס, וואס מען האט געלאזט ווייסען אין די צייטונגען. קיינעם איז אבער נישט איינ-געפאלען צו לאזען וויסען א נייעס, אז דער פרעזידענט אין אמעריקא האט נישט בעשטימט קיין יודען פאר אנ'-אמבאסאדאר אין טערקיי, אדער אז א יוד איז נישט געווארען קיין מיניסטער אין פראנקרייך, אדער א יודישער פרא-פעסאר אין דייטשלאנד האט נישט גע-מאכט קיין וויכטיגע ערפינדונג. נאך דער נייער מעטאדע אבער איז אלץ א נייעס, קיין אונטערשיד נישט, צי עס האט יא פאסירט אדער נישט. האט מען געוועהלט א יודען פאר א פאלקס-קא-מיסאר אין סאוויעט-רוסלאנד איז עס א נייעס. האט מען ווידער נישט געוועהלט קיין יודען איז עס אויך נייעס.

דאס איז ווירקליך זעהר א בעקווע-מע מעטאדע פון בעריכטען יודישע נייעס. מיר וועלען דעריבער קירצליך מסתמא לעזען אזעלכע מינים שטיקלעך יודישע נייעס:

אין ווארשא האט א יודישע פרוי נישט געהאט קיין פיר קינדער מיט אמאל.

אין בערלין האט א יודישער דאקטאר נישט געפונען קיין גייעם מיטעל ווי צו היילען שווינדזוכט.

און אין ריגע איז א יוד נישט גע-וועהלט געווארען פאר א פרעזידענט פון לאטוויע.

אין לאנדאן איז א יוד נישט דער גרעסטער מיליאנער פון שטאט.

אין ניו-יארק איז א יוד נישט ארא-געפאלען פון א טורם און ער האט זיך נישט צושלאגען א זיים.

אין פילאדעלפיע האט א יודישע קוה נישט אנגעפאנגען לעגען קיין אייער.

און אט אזוי וועלען מיר האבען כסדר יודישע נייעס. עס וועט קיינמאל נישט אויספעלען.

און פאר מיר איז דאס זעהר וויכטיג, ביז איצט פלעגען אפט אויסקנעהן טעג, אמאל אויך וואכען, אהן וויכטיגע יודי-שע נייעס. און ווען איך פלעג זיך זעי-צען שרייבען אנ'ארטיקעל, פלעג איך פיהלען דאס זעלביגע, וואס די יודען אמאל אין מצרים. קיין שטרוי גיט מען אונז נישט און ציגעל הייסט מען אונז מאכען. איצט אבער וועט שוין מעהר קיין יודישע נייעס קיין מאל נישט פעהלען.

צביון.

פאבאר.

אין דער קאמיסיע נומער 1 (טראוגו-טא 10) דארפען זיך שטעלען:

יאהרגאנג 1906.

דריטער פאליציי-קאמיסאריאט.

היינט, מאנטאג, דעם 30 מאי D. C. E און F

מארגען דינסטאג – דעם 28. מאי G.

אין דער קאמיסיע נומער 2

(זאקאנטנא 82).

יאהרגאנג 1906

ניינטער פאליציי-קאמיסאריאט.

היינט, מאנטאג, דעם 30 מאי – די יונגעלייט, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט .Z W. U. T. S. R און Ž

צעהנטער פאליציי-קאמיסאריאט.

מארגען, דעם 31 מאי – .C. B. A. D. E. F. G. H. Ch. I און J.

קיין נאמענטליכע אויפפאדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערען. די קא-מיסיעס הויבען אן זייער טעטיגקייט פונקט 8 א זייגער אין דער פריה.

ביטעס וועגען אדראטשעניעס דאר-פען אריינגעטראגען ווערען אין רעגי-רונגס-קאמיסאריאט צוזאמען מיט די דאקומענטען, וועלכע שטעלען פעסט דאס רעכט צו געניסען פון אדראטשע-ניעס, שפעטסטענס א טאג פאר'ן טער-מין, ווי מ'דארף זיך שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע.

ביטעס וועגען אנערקענען אנדער-האלבען יאהריגע דינסט-צייט דארפען אריינגעטראגען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט די דאזיגע פאבאראווע, וועלכע בעזיצען נישט קיין רעכט אויף ווייטערדיגע אדראטשעניעס, אדער ווילען היי-יאהר נישט געניסען פון אפלייגען דאס מילי-טער-דינסט.

א נייע קאאפעראטיווע קרעדיט-באנק.

אין לאקאל פון יודישען געפליגעל-הענדלער-פעראיין אין לאדז (פאמארס-קא 17) איז פארגעקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון א קאאפעראטיווער קרעדיט באנק פאר געפליגעל-הענדלער אין לאדז. אין פערוואלטונג זענען אריין: א. סקולסקי, ש. גלאנץ, מ. ווייג-בלום, קאנדידאטען: מ. סאלעם, מ. ל. ברענזעל און ר. פעדערמאן. אין ראט: ל. בויסקי, י. זאנדעל, ג מידלארזש, א. ח. ברייטשטיין, י. אייזענשטיין און י. ראקיטאוויטש, קאנדידאטען ה. שא-פירא ש. וואלדבערג און מ. פוקס.

ס'זענען שוין געזאמעלט געווארען א גרעסערע צאהל פאיען און די באנק וועט אינגיכען אנהויבען איהר טעטיג-קייט.

איז די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט בייבאכט דיזשורירען פאל-גענדע אפטייקען: פאוולאווסקי (פיעטרי-קאווער 307); ס. האמבורג, (גלובנא 50); ב. גלוכאווסקי, (נארוטאוויטש 4); סיט-קעוויטש, (קאפערניק 26); כארעמזא, (פאמארסקא 10); פאטאט, (פל. קאש-טשעלני 10).

פוילישע אינדוסטריע אין אויסלאנד.

פ'ווערט אונז מיטגעטיילט פון פאריז, אז צווישען די פוילישע פירמען, וועלכע האבען עקספאנירט זייערע אויסארבייטונגען אויף דער אינטערנאציאנאלער האנדעלס- און אינדוסטריע-אויסשטעלונג, האט די זייף- און ליכט-פאבריק אין ווארשע פון דער פירמע מידע און קאמפ. בעקומען די העכסטע אויסצייכנונג „Grand Prix" און א גאלדענעם מעדאל פאר די גוט-קייט פון איהרע אויסארבייטונגען.

15-יעהריגער יובילֵיי פון׳ם העברעאישער גימנאַזיע

די נעכטיגע פייערונג אויפ׳ן ספּאָרט-פּלאַץ אין העלענאָוו.

15 יאָהר.

נעכטען האָט די ערשטע לאָדזער העברעאישע מענער גימנאַזיע פון פערבאַנד פון די יודישע מיטעל-שולען אין פוילען געפייערט אַ גרויסען קולטורלען יום-טוב. דעם 15-יעהריגען יובילעאום פון איהר עקזיסטענץ.

אַ דאַנק דעם אויסגעצייכענטען לעהרער-פּעדאַגאָגאַל און דער מיהזאַמער, איבערגעגעבענער און טיכטיגער ליי-טונג פון דירעקטאָר אברהם פערעלמאַן איז געלונגען געוואָרען פיל צו טאָן אויף דעם, אַז דאָס יודישע קינד זאָל ערצויגען ווערען אין דער יודישער גימנאַזיע אַלס אַן אינטעליגענטער נוצליכער בירגער פון דער געזעלשאַפט.

מיט 15 יאָהר צוריק, ווען אַ גרופּע לאָדזער יודישע קולטור-טוער מיט טע-נאַמאָר ד"ר ברוידע בראש זענען צוגעטראָטען צו גרינדען די ערשטע יודישע גימנאַזיע ביי אונז אין שטאָט האָבען זיך געפונען פיל, וואָס האָבען נישט בעגלויבט אין ערפאָלג פון אַזאַ אונטערנעהמונג און האָבען גביאות בעוויזען, אַז אַ יודישע גימנאַזיע, וואו עס ווערט אַזוי פיל אַכט געלעגט אויף די יודי-אישע לימודים, וועט נישט האָבען קיין אריכת ימים.

די איניציאַטאָרען זענען אָבער נישט בעפאַלען-געוואָרען ביי זיך, נאָר מיט דאָפּעלטע ענערגיע בעאַרבייט צו פאַרווירקליכען זייער פּלאַן. און איצט נאָך 15 יאָהר אַרבייט, זעהען מיר, אַז די ענערגיע איז געווען שטאַרקער פון אַלע פּעסימיסטישע פּראָגנאָזען.

ווי וויכטיג פּאָפּולער די לאָדזער יודישע גימנאַזיע איז, קען דינען דער פאַקט, וואָס היינט צו טאָג עקזיסטירען אין גאַנץ פּוילען 23 העהערע יודישע שולען פון דעם טיפּ, וואָס די לאָדזער יודישע גימנאַזיע און די אַלע יודישע גימנאַזיעס זענען קאָנצענטרירט אין פאַרבאַנד פון די יודישע מיטעל-שולען אין פּוילען.

אַ דאַנק דער אויסערגעצייכענטער ערציהונג און בילדונג, וואָס דאָס יודישע קינד קריגט, ווערט די שולע געשעצט ביי די ברייטע שיכטען פון דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג.

אויך מצד די רעגירונגס-קרייזען געניסט די יודישע גימנאַזיע סימפּאַטיע און אָנערקענונג און אַלס בעווייז קען דינען דער פאַקט, וואָס מיט עט-ליכע חדשים צוריק האָט דאָס בילדונגס-מיניסטעריום גלייכבערעכטיגט די לאָדזער יודישע גימנאַזיע מיט די מלוכה׳שע שולען, צורעכענענדיג זי צו די שולען פון דער קאַטעגאָריע „אַ".

איצט פייערט די ערשטע לאָדזער יודישע מענער-גימנאַזיע דעם 15 יעהריגען יובילעאום פון איהר עקזיסטענץ, און מיר ווינשען איהר אַ ווייטערדיגע ענטוויקלונג פאַר׳ן וואוהל פון דער יודישער זאַך און יודישען פאָלק.

א. ב-ן.

די פייערונג.

(–) נעכטען איז אין העלענעהאָף פאָרגעקומען די פייערונג פונ׳ם 15-יעהריגען יובילעאום פון דער העברעאישער גימנאַזיע, פאַרבונדען מיט דער ענטהילונג פון דער שול-פאָהן. שוין פון פאַר 9 אַ זייגער אינדערפריה האָבען זיך צום העלענהאָף אָנגעהויבען ציהען גרופּען פון קינדער מיט די עלטערן און די שילער פון די 4 העברעאישע מיטעל-שולען מיט זייערע פאָהנען אין דער בעגלייטונג פון די לעהרער. צו דער פייערונג, וועלכע איז פאָרגעקומען אויפ׳ן ספּאָרט-פּלאַץ, זענען געקומען אייניגע טויזענד פּערזאָן. עס זענען אויך אַנוועזענד געווען פרעז. ד"ר שאָר פון וואַרשע און דעפּ. ד"ר טאָן פון קראָקע. די שילער פון די גימנאַזיעס האָבען זיך מיט זייערע אָרקעסטערס און פאָהנען אויסגעשטעלט אויפ׳ן ספּאָרט-פּלאַץ. אויף דער אימפּראָוויזירטער טריבונע איז געשטאַנען די וואַך מיט דער נייער פאָהן. אַרום האַלב 11 אַ זייגער דערהערט זיך דאָס טראָמבעטען פון פאַנפאַרען. נאָכדעם שפּילט דער שילער-אָרקעסטער פון דעם 1. גימנאַזיום דעם פּוילישען הימען און „התקוה", וועלכע ווערען דורכ׳ן עולם אויסגעהערט שטעהענדיג. דירעקטאָר פערעלמאַן האַלט זיין איינלייטונגס-וואָרט. ער ווייזט אָן, אַז די גימנאַזיע, וועלכע איז בעגרינדעט געוואָרען מיט 15 יאָהר צוריק האָט בעהאַט זעהר פיל שוועריגקייטען. בפרט ווייל זי איז געווען די ערשטע אין פּוילען און האָט נישט געהאַט פאַר זיך קיין מוסטער. דער 15-יעהריגער יובילעאום פון דער שולע איז דערפאַר אַ יובילעאום פונ׳ם העברעאישען מיטעל שול-וועזען אין פּוילען. דער רעדנער בעגריסט די געסט פרעז. שאָר און ד"ר טאָן, די פערוואַלטונג פון דער געזעלשאַפט פאַר יודישע מיטעל-שולען מיט ד"ר ברוידע בראש, די לעהרער, פאָרשטעהער פון די פערשידענע אינסטיטוציעס, די פּרעסע א. אַ. וו. כאַראַקטעריזירענדיג די מיטעל-שולע אַלס אַ טויער צו דער אוניווערזיטעט, ענטהילט דירעקטאָר פערעלמאַן די פּראַכטפולע זיידענע פאָהן, וואָס איז אויסגעשטיקט לויט דער צייכנונג פון פראָפ. קאַהאַנע. די פאָהן שטעלט מיט זיך פאָר אַ טויער, וואָס פיהרט צו דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים. אונטער אַפּלאָדיסמענטען פון פערזאַמעלטען עולם גיט ער איבער די פאָהן דער עהרען-גרופּע פון די שילער, וואָס געפינען זיך אויף דער טריבונע און נאָכדעם ווי איינער פון די שילער, פריוועס, ענטפערט מיט אַ העברעאישער רעדע, שפּילט דער אָרקעסטער אונטער דער ליטונג פון דירינענט פייווישעס, דעם שול הימן, וועלכען אַלע שילער זינגען מיט.

אין נאָמען פון די געענדיגטע שילער האָט געהאַלטען אַ בעגריסונג אויף העברעאיש אַן אַבּיטוריענט פון דער שולע, איגנאַש. קראָסוצקי. נאָכדעם האָבען זיך אָנגעהויבען די בעגריסונגען.

מיט אַ גרויסער פּראָגראַם-רעדע איז אַרויסגעטרעטען סען. ד"ר ברוידע.

ער האָט בעצייכענט די וועגען פון שאַפען אַ נייעם מאָדערנעם יוד, סינטעז פון דער טיפקייט און חכמה מיט דער פּראַקטישער פערווענדונג פונ׳ם וויסען, דער טעכנישער צופּאַסונג צום מאָדערנעם לעבען, דאָס שאַפען פונ׳ם גייסטיגען לאַבאָראַטאָריום פאַר דער יודישער אויפלעבונג.

די ווייטערדיגע רעדנער האָבען צוו-אַנד. אונטערגעשטראָכען די גרויסע פערדינסטען פון ד"ר ברוידע פאַר׳ן העברעאישען שול-וועזען אין פּוילען און פון דיר. פערעלמאַן פאַר דער גימנאַזיע. עס רעדען נאָך ה׳ לימאַן אין נאָמען פון די עלטערן און פון רעדאַקציע „הצפירה", דירעקטאָר בראַנדשטעטטער – אין נאָמען פון מעדעל-גימנאַזיע, דירעקטאָר ריגער – פון 2. גימנאַזיע, דיר. ראָזענבוים – „יבנה".

מיט אַ בעגייסטערטער רעדע וואָס איז שטורמיש אויפגענומען געוואָרען, איז אַרויסגעטרעטען פרעז. ד"ר שאָר. נאָכדעם זענען בעעהרט געוואָרען דער אָנדענק פון אחד העם, דירעקטאָר בראַמבערג, קאַנטאָר בירנבוים, פרוי לעדערמאַן און די געוועזענע פערוואַלטונגס-מיטגלידער, ה׳ משה גראָוס, משה בייסק. מאַגיסטער שאַץ, ד"ר מאַרגוליס און ירחמיאל ליפשיץ.

ד"ר פרענקעל האָט פאָרגעלייענט די שריפטליכע בעגריסונגען פון וואַרשעווער לאַווניק ד"ר ביכאָווסקי, פון העברעאישע גימנאַזיום אין ביאַליסטאָק, פון יודישען „קאָלאָ", פון אַ רייהע אַביטוריענטען. דער אָרקעסטער און די שילער שפּילען און זינגען „התקוה" און ס׳הויבט זיך אָן די דעפילאַדע פון די אַלע 4 שולען אָנגעפיהרט דורך דעם טורן-לעהרער ה׳ זיידע.

ס׳האָט זיך פאָרמירט דער צוג פון די שילער, וועלכער איז אונטער די קלאַנגען פון מוזיק פון די אייגענע אָרקעסטערס געגאַנגען דורך די גאַסען: פּאָמאָרסקאַ, קילינסקאַ, ציגעלנאַ, מאַגיסטראַצקאַ ביז צום גימנאַזיום.

Dr. St. HEINRICH
ספּעצ. פאַר קינדער- און אינערן-קראַנקהייטען.
פּאָמאָרסקאַ 10, טעל. 47-67
עמפּפאַנגט פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג, אויך אין
זשאַכאָהיק אין דער
Willa Sokołowskiego
obok dworca.

DR PRYBULSKI
[illegible] 1, טעלעפאָן 25-38
ווענערישע און האַר - הויט - קראַנקהייטען,
פּאָלצער-שוועכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט
(האָר-אויספאַל). רענטגען-שטראַהלען.
עמפּפ. פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט
דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטש 20
גאַסטשפּילען פון 1-טען וואַרשאַווער יוד. מיניאַטור-טעאַטער
„אַזאַזעל"
קאָנפעראַנסיער: א. נאַדיר.
עס נעהמען אַנטייל: אַלאַ לילית, לוריע שפּיגעל, וו. גאָדיק, ש. ראַנדוי, י. סטרוגאַטש, י. מאַנסדאָרף, נ. מעלניק, מ. פּאַטאַשינסקי, ה. פּאָזנאַנסקי און אַנדערע.
היינט, מאָנטאָג, דעם 30. מאַי ד. י. 9 אַ זייגער אָוונד – 6-טער טאָג
פון גרויסען
5-טען פּראָגראַם
קינסטל. ליטונג: טעאָ אַרצישעווסקאַ
ליטעראַריש. משה בראָדערזאָן
מוזיקאַליש. הענעך קאָן
דעקאָראַטיוועע [illegible]: פּריץ קליינמאַן
כאָרעאָגראַפיע: אַלאַ לילית
דירעקציע: י. דאַנציגער
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן-, נאָז, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81
ספּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. [illegible] 17
פון 10—11 און [illegible] 2—3

אָראַנזשעריע אין „העלענובעק"

אויפ׳ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם סאַלאָ פרעהליך.

(–) נעכטען איז אין צענטראַלען סוחרים פעראיין, פּעטריקאָווער 10 פאָרגעקומען אַ ספּעציעלע טרויער-זיצונג געווידמעט דעם אָנדענק פון דעם פערשטאָרבענעם וויצע-פּרעזעס סאַלאָ פרעהליך.

אין דער זיצונג האָט זיך בעטייליגט די גאַנצע פערוואַלטונג פון פעראיין און די פערוואַלטונגען פון אַלע סעקציעס. עס איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע, ווי אַזוי צו פעראייביגען דעם אָנדענקען פון פערשטאָרבענעם. נאָך קורצע דעבאַטען איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען דער באמת הערליכער פּראָיעקט פון ה׳ רומקאָווסקי איינצואָרדנען אין „העלענובעק" אַ אָראַנזשעריע (בלומען-הויז) אויפ׳ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם. די אָראַנזשערי, זאָל איינגעאָרדענט ווערען לויט די מאָדערנסטע פערלאַנגען פון טעכניק און קונסט.

אין דער קאָמיטע צו פערווירקליכען דעם פּראָיעקט זענען אויסגעוועהלט געוואָרען די ה"ה שטייגשניידער, שילער, מייער, מאַוזער, האַמבורגער, סענדיק, הירשזאָהן, אייזנער, אָרבאַך, אסט, סעג, מענדעלזאָן, דענענשטיין, שיק און האַמבורסקי. צו דער קאָמיסיע איז אויך צוקאָאָפּטירט געוואָרען ה׳ רומקאָווסקי.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז צו די שלושים פון סאַלאָ פרעהליך זאָל שוין געלעגט ווערען דער גרונדשטיין פאַר דעם נייעם בנין אין „העלענובעק" אויפ׳ן נאָמען פון פרעהליך. מיט די טעכנישע אַרבייטען וועט אָנפיהרען ה׳ טילער.

בעלד אויפ׳ן אָרט זענען געזאַמעלט געוואָרען צו דעם צוועק פאָלגענדע סומען: פערוואַלטונג פון פעראיין – 1000 זלאָטעס; קאָלאָניאַל סעקציע- 1000 זל.; טיכער-סעקציע – 500 זל.; פּאַפּיר-סעקציע 500 זל.; גאַלאַנטעריע-סעקציע 500— זל.; מאַנופאַקטור-סעקציע 1-טע ראַטע 1.000 זל.; די בוי-סעקציע האָט מנדב געווען 10 טויזענד ציגעל.

לאָדזער „טוריסטען" פערשפּילען אין קאַטאָוויץ.

קאַטאָוויץ, 29 (טעלעפאָניש). היינט איז דאָ פאָרגעקומען אַ מעטש צווישען די לאָדזער „טוריסטען" און דעם היגען „רוך". דער מעטש האָט זיך געענדיגט מיט אַ רעזולטאַט 2:0 (0:0) למובת „רוך".

פון יודישע טעאַטער.

היינט – „די בלינדע יתומה".

די פאָרשטעלונגען פון יודישען טעאַטער אין „סקאַלאַ" זענען שבת און זונטאָג אַדורך ערפאָלגרייך. ס׳איז געשפּילט געוואָרען „קאַווקאַזער ליבע".

היינט ווערט אין יודישען טעאַטער געשפּילט אַ פּאָפּולערע פאָרשטעלונג. ס׳ווערט געגעבען „די בלינדע יתומה". אין דער הויפּט-ראָלע טרעט אויף די בעליבטע אַקטריסע פרוי אַניעלאַ.

עס בעטייליגט זיך דאָס גאַנצע פּערזאָנאַל מיט די ה׳ פּאַליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, האַמבורגער, באַלבירסקי און אַנדערע.

פון „אַזאַזעל".

גרויסער ערפאָלג פון די פאָרשטעלונגען.

די פאָרשטעלונגען פון „אַזאַזעל" געהען כסדר ביי איבערפולטע זאַלען און מיט אַ גרויסען ערפאָלג.

דאָס פּובליקום נעהמט ענטוזיאַסטיש אויף די אַרטיסטען און דאַנקט וואַרים פאַר דער פאַרשאַפטער פרייד און עסטעטישען גענוס.

ווי גרויס ס׳איז דער ערפאָלג פון דער פאָרשטעלונג און ווי „אַזאַזעל" איז פּאָפּולער און בעליבט, קען דינען דער פאַקט, אַז אַ גאַנצע רייהע געזעלשאַפטען ווענדען זיך כסדר וועגען אָפּדינגען פאָרשטעלונגען פאַר די אינסטיטוציעס.

רינג-קאַמפּען.

בעת די נעכטיגע רינג-קאַמפען האָט אין דער ערשטער פּאָר געקעמפט קאַוואַן מיט ווילדמאַנ׳ען. אין דער 34. מינוט האָט קאַוואַן בעזיגט ווילדמאַנ׳ען דורך אַ טאָדערשפּעטען פּאַס.

טהאָמסאָן האָט קאַפּיטולירט ביי פראַהאַסקאַ׳ן, וועלכער האָט זיין געגנער געוואָרפען אויף אַ דאָפּעלטען נעלסאָן.

שטעקער האָט בעזיגט ברילאַ׳ן אין דער 38. מינוט.

צווישען יודישע קינדערלעך.

(איינדריקען פון 5-יעהריגען יובילֵיי פון גראָסער קינדער-היים.)

קינדער-פרייד, קינדער-גליק – ווער עס קען דאָס פיהלען און פערשטעהן, דער איז באמת אַ גליקליכער.

און ווער ס׳האָט געזעהן דעם שבת׳דיגען קינדער-יום-טוב אין „סקאַלאַ"-טעאַטער, דער האָט זיך אַנ׳איבריג מאָל געקענט איבערצייגען אין דער אַלטער אַקסיאָמע, „די וועלט האָט אַ קיום צוליב די קליינע קינדער".

די אַלע פּראָפּאַגאַנדע-אַרטיקלען און מיטינג-אַגיטאַציעס וועגען דער נויטיגקייט פון יודישע שולען, יודישע קינדער-היימען און דער מוטער-שפּראַך וועלען זיכער נישט אַזוי פיל אויפטוען, ווי אַט די דאָזיגע לעבעדיגע פּראָפּאַגאַנדע – דאָס בעווייזען זיך פון די קינדערלעך, די ליבהאַרציגע יאָסעלעך און משה׳לעך, אויף דער ביהנע. מיר זעהען זיי אין זייער גאַנצער פּרימיטיווער שעהנקייט און פּראַכט; פאַר יעדען איינעם ענטפּלעקט זיך דאָס געפיהל פון קינדער-ליבע און דאָס בעוואוסטזיין, אַז מ׳מוז, אַז מ׳דאַרף בויען די יודישע שולען, די היימען פאַר אונזערע קינדערלעך.

און זעהענדיג די קינדער-פרייד, וואָס האָט שפּאַ׳דיג געפלאָסען פון די קינדער-הערצעלעך אין „סקאַלאַ"-טעאַטער היינטיגען שבת, און ווי די פרייד פון דער ביהנע האָט זיך צוגיסגעגאָסען מיט דער פרייד פון זאַל, האָט זיך נישט-ווילענדיג דערמאָנט אַ בילד פון די אַלט-בעקאַנטע „פּאַוושעכנע" שולען, פון די „אָכראַנקעס", וואו דאָס יודישע קינד מוז פערגעסען אַלץ, וואָס עס האָט היינט און נעכטען געהערט די מאַמע און מוז ברעכען דאָס יונגע צינגעל אויף אַ נאָך דערווייל איינגענעמען אומבעקאַנטען לשון; די לידלעך, וואָס ווערען דאָרט געזונגען אין יענע „שקאָלעס" דערגעהען נישט צום אויער פונ׳ם קינד און דער סוף איז – נישט-דערלערנטקייט, פערגרעבטקייט די „שקאָלעס" בלייבט פרעמד, די היים – דערווייטערט און –

אָט זעהען מיר די יודישע קינדערלעך אויף דער סצענע, ווי זיי זינגען און שפּרינגען און טאַנצען, און פון אַלעם הויכט פיט פריהלינג. פרעהליכקייט און מחיה׳דיגקייט. דאָס קינד פערשטעהט וואָס עס זינגט, לאַכט אַליין פון דעם אַרויסגעזאָגטען פּרימיטיווען וויצעלע און עס לעבט-אויף, ווען עס זעהט, ווי די מאַמע זיצט אונטען אין זאַל און האָט אויך הנאה.

* * *

די „גראָסער"-קינדער-היים האָט היינטיגען שבת געפייערט דעם 5 יעהריגען יובל. איז וואָס? 5 יאָהר! אָבער פאַר אַ יודישער קינדער-היים איז עס אַנ׳אייביגקייט. צוהונדערטע קינדער זענען פון דער קינדער-היים שוין אַריבער אין די שולען, זיי האָבען, אַז ס׳זאָל שוין קומען די גימנאַזיע אויף דער יודישער שפּראַך און, דערווייל פרעהט זיך דאָס האַרץ קוקענדיג.

אַט שטעהען קינדערלעך אויף דער ביהנע און שפּילען אַ סצענקע. אין מיטען טאַנצען זיי אַרום אַ קינד אָנגעטון אַלס בער. די קינדערלעך שפּילען זיך מיט דעם בער – ס׳איז בסך-הכל אַ משה׳לע אָנגעטון אין דעם בערישען פעלעכ׳ל... און אָט לייגט אַ מיידעלע אַ בריכט. אָ, ווי שעהן און הערציג איז יעדעס וואָרט אַרויסגעזאָגט און אַקצענטירט! און די טענצעלעך, און די כאָר-געזאַנגען און איבער אַלץ און אַלעמען הילכט דאָס געזאַנג: „פון גאָלד איז געבויט אונזער שול!"

יאָ, זיכער פון גאָלד. מיט גאָלד איז אָפּצוועגען די אַרבייט און די מיה פון די יודישע שול-טוער, די לעהרער, די פרויען פון אונזער יונגען דור.

זאָלען-זשע געבענטשט זיין די הענד פון די בויער!

מ. ע-ם.

ספארט-בעוועגונג.

ל.ק.ס. בעזיגט די לעמבערגער „חשמונאי".

ביים היינטיגען טאג איז דער לעמבערגער „חשמונאי" דער שטארקסטער יודישער פוסבאל-קלוב אין פוילען, און אלס אזעלכע איז זי פערעכענט געווארען צו דער פוילישער „עקסטרא-ליגא" און נעהמט אנטייל אין די פוילישע מייסטערשאפטס-קאמפען.

אלע מאל רופט איהר קומען קיין לאדז ארויס א שטארקען אינטערעס. דאסמאל איז דער אינטערעס געווען נאך א שטארקערער א דאנק איהרע לעצטע רעזולטאטען (מיט „טשארני" דעם פערגאנגענעם דאנערשטאג 2:3 לטובת „חשמונאי"). צום מעטש איז דעריבער געקומען א גרויסער עולם פון עטליכע טויזענד מענשען.

די מאנשאפטען זיינען ארויסגעטרעטען מיט פאלגענדע שפילערס:

„חשמונאי" ארנאלד, רעדלער, בירנבאך, שניידער, הארוויטש, פליישער, ארלער, וואלפשטיין, שטיערמאן, מאהלער און פארנעס.

„ל.ק.ס.": סאבאטשינסקי, איל, גאלעצקי, יאשינסקי, כשמיעלא, קאוואלסקי, דורקא, סאוויאק, יאנמשיק, לאנגע און פעיא.

דאס שפילען איז איבער דער גאנצער העלפט א אפענעס, א דאנק דעם וואס ביידע מאנשאפטען שפילען די פערטיידיגערס זעהר גוט.

„חשמונאי" איז עפעטער אונטער „לקס-מויער, אבער זי נוצט נישט אויס פיל גינסטיגע מאמענטען. די „חשמונאי"-אנגרייזען א שעהן שפילען, קאמבינירען גוט. די שפילער פערגעסען, אז דער מעטש איז וועגען דער מייסטערשאפט-אויף פונקטען, און מ'דארף וואהנינגער קאמבינירען אבער מעהר שיסען אין מויער. צוליב אט טאקי דעם פעהלער פערענדיגט זיך די ערשטע העלפט 0:0.

שוין פון אנהויב פון דער צווייטער העלפט הויבט ל.ק.ס. אן צו שפילען אין א שטארקען טעמפא.

דאס ערשטע מויער ערצילט אין דער 4. מינוט לאנגע און אין דער 8. מינוט פעיא אזוי, אז דער רעזולטאט איז שוין 2:0. „חשמונאי" וויל אומבאדינג דעם רעזולטאט ביימען. „ל. ק. ס." איז אנגעפעסער גאסט ביי „חשמונאי"'ס מויער אבער די גוטע שפילערס רעדלער און בירנבאך ראטעווען פיל. שניידער, דער רעכטער לויפער העלפט פיל דעם אנגריף. ער איז דער בעסטער אויפ'ן פלאץ א גאנצע רייהע פריישטויסען שיסט שטויערמאן, אבער ער ערצילט דערמיט גארנישט. אין דער 41. מינוט בעלינגט „ל. ק. ס."'ן דורך סאוויאק צו פערגרעסערן דעם רעזולטאט אויף 3:0 דאנקען „חשמונאי" בעלינגט אפילו נישט צו ערצילען קיין עהרען-מויער.

ריכטער – ה' רומקאווסקי אויס קראקא – זעהר גוט.

דער בעסטער אויפ'ן פלאץ איז געווען שניידער. פון „חשמונאי" האבען זיך נאך אויסגעצייכענט בירנבאך און רעדלער, דאגעגען שטויערמאן איז געווען זעהר פויל אין דער ערשטער העלפט און האט אדורכגעלאזט א גאנצע רייהע גינסטיגע מאמענטען. אין אלגעמיין איז דער מעטש געווען זעהר אינטערעסאנט. דער רעזולטאט 0:3 פאר „ל. ק. ס." נישט קיין פערדינטער.

„חשמונאי" (לאדז)-„ל. כ. ט. 3" 4:0

דער מעטש איז פארגעקומען אלס פארמעטש פון ערשטען. „חשמונאי" איז געוועזען מיד פון שבת'דיגען מעטש. ארויסגעטרעטען מיט רעזערווע און פערשפילט 0:4.

„חשמונאי"-„ראפיד" 1:2 (1:1)

וועגען דער מייסטערשאפט פון דער צווייטער „ליגע".

א זעהר שעהנעם נצחון האט ערצילט „חשמונאי" שלאגענדיג דעם שטארקען „ראפיד" 1:2.

אין אנהויב פון מעטש האט „ראפיר" אג'איבערוויכט און ערצילט א מויער.

דאס אויסגלייך-מויער ערצילט גלאזמאן פון סרעבניקס א צענטער.

דאס צווייטע מויער האט „חשמונאי" ערצילט כאמעץ, וועלכער איז אגב דער בעסטער אויפ'ן פלאץ, פון א עלפמעטערשטויס.

ריכטער—ה' יאשטשעמסקי.

פון „חשמונאי" האבען זיך אויסגעצייכענט חאמעץ און קאפלעוויטש.

א.

„הכח" - „שלא" 3:0 (1:0).

שבת איז אויף דעם פלאץ פון ל.ק.ס. פארגעקומען דער מעטש צווישען די אויבען דערמאנטע מאנשאפטען וועגען מייסטערשאפט פון דער ליגא. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פון „הכח" אין פערהעלטניש 0:3.

די מאנשאפטען זיינען ארויסגעטרעטען אין פאלגענדען צוזאמענשטעל:

„הכח": ליפסקי, אייזענבערג, זאקליקאווסקי, גראס, ראבינאוויטש, באגוכאל, טלושעווסקי, ערלבוים 2, ליבאכינסקי, שטיינבאך, ליפשיץ.

„שלא": נאוואקאווסקי, וואלאר, וואדזינסקי, בארשאגאק, גראש, סאבארינסקי, פאטעקא, שמיד, גאנשערא(?)סקי, נאסיערקאווסקי. שע מיערק.

„הכח" הויבט אן דאס שפיל און איהרע אנגריף שעהנע אנגריפען, וועלכע ברענגען אבער קיין רעזולטאט צוליב דעם, וואס די אנגריפס-ליניע שיסט גאנץ זעלטען. „שלא" פיהרט דורך איינציגע אנגריפען, וועלכע ווערען צוקלאפט דורך די גוט דיספאנירטע פערטיידיגער פון „הכח". ערשט אין דער 29. מינוט, פון א שעהנעם אנגריף שיסט ליבאכינסקי דאס 1-טע מויער פאר „הכח".

נאך דער פויזע האט „הכח" די גאנצע איבערוויכט און ערצילט אין דער 15. מינוט דורך ערלבוים II דאס 2 מויער איינציגע מינוט שפעטער שיסט ל' פשיץ דאס לעצטע און דאס שענסטע מויער פאר „הכח". אין דער 35 מינוט פערלאזט „שלא" דעם פלאץ צוליב א אינצידענט מיט דעם ריכטער.

„הכח" האט געשפילט זעהר שעהן און האט ערצילט א פערדינטען נצחון און 2 פונקטען אין דער טאבעלע וועגען מייסטערשאפט פון דער 1 „ליגא". אויסגעצייכענט פון „הכח" האבען זיך די פערטיידיגער אייזענבערג זאקליקאווסקי, דאנקען די אנגריפס ליניע האט שעהן קאמבינירט אבער ווייניג געשאסען אויף דעם געגנערס מויער.

„שלא", וועלכער איז דער שוואכסטער קלוב אין דער „ליגא", האט געשפילט שוואך.

ריכטער ה' אנדושיאק זעהר גוט.

זגאריש,

„שמשון" (לאדז)-„נוויאזדא" זגערזש 6:0 (0:3).

דער מעטש איז פארגעקומען וועגען מייסטערשאפט פון דער 2. „ליגא" און האט זיך געענדיגט מיט א פערדינטען נצחון פון „שמשון", וועלכער איז ארויסגעטרעטען מיט 3 רעזערווען אהן ציגלער I, שטיינבאך און זיסמאן. מויערען האבען געשאסען: ציגלער II, שיוועק, זאלקאוויטש (2) קרייצער (2).

ריכטער ה' ווירמעל – גוט.

ט. צ-ר.

טעאטער „סקאלא", ציגעל-גאס 18.

גאסטראלען פון די בערימטע ארטיסטען, ליבלינגע פון לאדזער פובליקום

א. פאליאקאוו, ל. ראבינאוויטש, א. אניעלא, ב. באריסאווא.

היינט, מאנטאג, דעם 30. מאי, 9 אוונט גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 80 גר. ביז 2.50 זל.

די בלינדע יתומה

אין 6 בילדער פון שמ"ר. הויפט ראלען: הערשקע-פאליאקאוו; לזא-באריסאווא; בלומא-אניעלא; בערקע-ראבינאוויטש.

1. בילד: ביים נעלען אויף פעפערובקע; 2. בילד: דער ראנדעוואו אין קאליש-גארטען; 3. בילד: די גנבה אין באנק-געשעפט; 4. בילד: דאס אויסברענען די אויגען פון דער בלינדער יתומה; 5. בילד: אין דער טורמע אויף מילשא; 6. בילד: אויף קבר אבות אויפ'ן לאדזער בית-עולם. 7. בילד: סוף גנב לתליה.

מארגען דינסטאג, 9 אוו. צו בילליגע פרייזען צום לעצטען מאל רומענישע חתונה

ס'נעמען אנטייל פרויען: אניעלא, באריסאווא, בעזמאן, גאלדשטיין, מאלאראווסקא, אדערמאן. מענער: פאליאקאוו, ראבינאוויטש, האמבורגער, באלביר-סקי, מאלבראווסקי, אייזענבערג, פאלאנסקי, אריעל. אדמיג.: א. בעזמאן. ארקעסטער אונטער ליטונג פון ל. זעלמאן. ~ נארדראבע פרייז! בילעטען פארקויפט: מאכאראווסקי בילעטען צו בעקומען אין קאסע.

די, וועלכע אזעוו האט פעראטען.

בעארבייט פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען פון ל. בראנט.

79)

דאס געריכט איבער בורצעוו'ן

דער צענטראל קאמיטעט פון די ס.-ר. האט פארגעלעגט, אז דאס געריכט זאל באשטעהן פון פאלגענדע דריי פערזאן: פיאטר קראפאטקין, הערמאן לאפאטין און וויערא פיגנער. בורצעוו איז גאנצליך דערויף איינגעגאנגען. דאס זיינען געווען אלטע רעוואלוציאנערע טוער, מיט אנ'אונבעפלעקטער רעוואלוציאנערער פערגאנגענהייט, יעדער מיט אנ'ארעאל פון א רוהמרייכען לאנגען מארטירער-וועג אין לעבען. קראפאטקין האט געשטאמט פון דער העכסטער רוסישער אריסטאקראטיע. פון די פירשטען קראפאטקין. מיט דער אדעליגער סביבה האט ער אבער איבערגעריסען אין די יונגע יאהרען און זיך איבערגעגעבען מיט לייב און לעבען דער וואלענדישער רעוואלוציאנערער בעפרייאונגס-בעוועגונג. ער איז געווען א בעריהמטער געלעהרטער געאגראף און טעארעטיקער פון רוסישען אנארכיזם. וויערא פיגנער און לאפאטין האבען נאך אין די 80 ער יאהרען פון 19-טען יאהר-הונדערט געהערט צו די פיהרענדע פערזענליכקייטען פון דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג. צו דער צייט פון געריכט האט יעדער פון זיי געהאט הינטער זיך צו 20 יאהר ליידען אין דער בעריהמטער שליסעלבורגער פעסטונג, וואו עס זיינען אומגעקומען די שעהנסטע פארשטעהער פון דער רוסישער רעוואלוציאנערער אינטעליגענץ. קראפאטקין, לאפאטין און פיגנער האבען גענאסען פון דער גרעסטער אכטונג מצד אלע רעוואלוציאנערע ארגאניזאציעס און פארטייען אין רוסלאנד, סיי אין אויסלאנד און קיינער, איז נישט מעהר ווי זיי געווען בערופען צו זאגען דאס ריכטער-ווארט, דאס פעראורטיילענדע אדער רייכוואשענדע אין אזא פעראנטווארטליכען ענין, ווי ס'איז געווען דער משפט איבער בורצעוו-אזעוו'ן.

די געריכטס-פערהאנדלונגען האבען זיך אנגעהויבען אין אקטאבער 1908 אין פאריז. אלס בעשולדיגער געגען בורצעוו'ן זיינען מצד דעם צענטראל-קאמיטעט ארויסגעטרעטען וויקטאר טשערנאוו, נאטאנסאן (מאבראוו) און באריס סאווינקאוו.

אין נאמען פון זיינע חברים האט זיך טשערנאוו קודם כל געווענדעט, צו בורצעוו'ן מיט דער פראגע, צי ער גיט דאס ווארט, אז אין פאל, ווען דאס געריכט וועט איהם, בורצעוו'ן אנערקענען פאר שולדיג, וועט ער אויפהערען די קאמפאניע געגען אזעוו'ן.

בורצעוו האט דעראויף געענטפערט, אז אויב אפילו דאס געריכט וועט אנערקענען זיינע בעשולדיגונגען געגען אזעוו'ן פאר נישט בעגרינדעט, און ער וועט דאך זיין איבערצייגט, אז אזעוו איז א פראוואקאטאר, און וועט נישט אויפהערען צו קעמפען געגען איהם, טשערנאוו און נאטאנסאן האבען געזען די וואדערער שארף פראטעסטירט, טענה'ענדיג, אז באצאהן ריינט פראפ דאס געריכט, אז ביי אזעלכע בעדינגונגען איז דאס געריכט אנ'אומזין.

נאך א לאנגען און הייסען וכוח האט בורצעוו געגעבען פאלגענדע ערקלערונג, וועלכע דער געגענצד האט געגומען צו קענטעניש: אויב דאס געריכט וועט אנערקענען בורצעוו'ס בעשולדיגונגען פאר נישט דערוויזען און ער וועט דאך בלייבען ביי זיין מיינונג, אז אזעוו איז א פראוואקאטאר, דאן איז זיך בורצעוו מתחייב, אז יעדעס מאל, וואס ער וועט ארויסטרעטען געגען אזעוו'ן, וועט ער דערמאהנען, אז דאס געריכט האט זיך געגען איהם ארויסגעזאגט; גלייכצייטיג לאזט בורצעוו איבער די ס.-ר. דאס רעכט צו רעאגירען אויף זיינע ווייטערדיגע ארויסטרעטונגען געגען אזעוו'ן מיט אלע מיטלען נישט אויסשליסענדיג אויך זיין ערמארדונג.

דאן איז דאס געריכט צוגעטרעטען צו די פערהאנדלונגען.

דער ערשטער האט גענומען דאס ווארט טשערנאוו. ער האט גערעדט אנ'ערך פיר שעה. ער האט דערצעהלט די גאנצע רעוואלוציאנערע ביאגראפיע פון אזעוו'ן. ער האט איהם כאראקטעריזירט אלס איינעם פון די שעפער פון דער ס.-ר.'ישער פארטיי און איינעם פון איהרע הויפט-מוער, אלס ארגאניזאטאר פון א גאנצער רייהע פאליטישע אטענטאטען – אויף פלעווע'ן, אויף דעם גרויספירשט סערגעי אלעקסאנדראוויטש, אויפ'ן צאר ניקאלאי דעם II.

טשערנאוו האט דערצעהלט, אז מצד דעם פאליציי-דעפארטאמענט זיינען פיל מאל געמאכט געווארען פרובען צו קאמפראמיטירען אזעוו'ן. טשערנאוו האט פונקטענווייז אפגעשלאגען אלע בעשולדיגונגען פון בורצעוו'ן און האט פערענדיגט מיט א קאטעגארישער גיטע צום געריכט צו פעראורטיילען בורצעוו'ן אלס רכילות'ניק.

נאך טשערנאוו'ן האט גענומען א ווארט בורצעוו. ער האט בענוי דערצעהלט וועגען זיין קאמף געגען פראוואקאציע, וועגען די קוועלען, פון וועלכע ער האט בעקומען אינפארמאציעס, וועגען באקאי'ען, וועגען באקאי'ס בעזוך ביי ראטאיעוו'ן, וועגען דער קארעספאנדענץ מיט די אכראנניקעס און טעציעל מיט דאבראסקאק'ן, וועגען באקאי'ס בעגעגעניש מיט דאנצאוו'ן אין בערלין, וועגען דער ערצעהלונג פון אינזש ד. אין לאזאן א. א. וו.

צום סוף האט בורצעוו געמאלדען דעם געריכט, אז ער האט נאך א בעווייז געגען אזעוו'ן, אבער דאס קאן ער מיטטיילען נאר אין דעם פאל, אויב די ס.-ר. וועלען זיך פערפליכטען קיינמאל דערמיט זיך נישט צו בענוצען, סיידען מיט דער הסכמת פון געריכט. דעם געריכט האט בורצעוו איבערגעלאזט אויסצוגעפינען דעם פאקט לויט זיין אנזעהן, ער האט נאר געבעטען, אז אויב דאס געריכט וועט וועלען גרייפען מאכען א געברויך, זאל מען איהם פריהער וועגען דעם מיטטיילען. דער דאזיגער תנאי בורצעוו'ס איז אנגענומען געווארען און אזוי ארום האט דאס געריכט גענומען אויף זיך די פעראנטווארטליכקייט, אז די ס. ר. וועלען אפהיטען דעם סוד.

דאן האט בורצעוו גענוי דערצעהלט וועגען זיין בעגעגעניש מיט לאפוכינ'ען אין צוג צווישען קעלן און בערלין. אין צימער וואו די פערהאנדלונגען זיינען פארגעקומען, איז געווען שטיל, ווי אין א גרוב, אלע אנוועזענדע זיינען געווען איבערראשט און אויפ'ן מיטען אויסן ערשטערט פון בורצעוו'ס ערצעהלונג, וועלכע קיינער האט לחלוטין נישט ערווארט.

ווען בורצעוו האט איבערגעחזר'ט לאפוכינ'ס ווערטער „קיין שום ראסקין קען איך נישט, נאר דעם אינזשיניער יעוונא אזעוו האב איך געזעהן עטליכע מאל!" זיינען אלע אויפגעשפרונגען פון די ערטער און אלע מיט אמאל האבען אנגעהויבען צו רעדען. לאפאטין איז צוגעלאפען צו בורצעוו'ן און מיט טרערען אין די אויגען האט ער זיך צו איהם געווענדעט:

– לוואוויטש, נעמט מיר אייער עהרען-ווארט פון א רעוואלוציאנער, אז איהר האט פון לאפוכינ'ען געהערט די ווערטער...

בורצעוו האט איהם געוואלט עפעס ענטפערען, נאר לאפאטין האט זיך אוועקגעדרעהט און געגעבען א מאך מיט דער האנד:

– וואס איז נאך דא צו רעדען! די זאך איז קלאר!

בורצעוו האט פארגעזעצט זיין ערצעהלונג. אין איין ארט האט איהם סאווינקאוו פלוצים איבערגעריסען:

– וולאדימיר לוואוויטש, לאפוכין האט דאך אייך געזאגט נאך אט וואס...

טשערנאוו און נאטאנסאן זיינען אויפגעשפרונגען און זיך געווארפען צו סאווינקאוו'ן:

– וואס, איהר האט געוואוסט וועגען דער בעגעגעניש מיט לאפוכינען און איהר האט אונז וועגען דעם נישט דערצעהלט?

סאווינקאוו האט דעראויף ערקלערט, אז ר'איז געווען בעבונדען מיט אנ'עהרען-ווארט און האט וועגען דעם קיינעם נישט געקאנט דערצעהלען.

דער איינדרוק פון בורצעוו'ס ערצעהלונג וועגען לאפוכינ'ען איז געווען אזוי אונגעהויער, אז ס'האט זיך אויסגעדאכט פאר איבעריג ווייטער וועגען עפעס צו רעדען, ביז נאטאנסאן האט אויסגעשריען:

– אייער ערצעהלונג האט לאפוכינ'ען אונטערגעזאגט אזעוו'ס נאמען! לאפוכין איז א געוועזענער דירעקטאר פון פאליציי-דעפארטאמענט, ער האט אויסגענוצט אייער ערצעהלונג און האט בעשטעטיגט די אלטע רכילות געגען אזעוו'ן!

(פארטזעצונג קומט)

בילדער פון לעבען אין רוסלאַנד.

(ענדע פון 3-טע זייט).

לענינגראַדער „קראַסנאַיאַ גאַזעטאַ" דערצעהלט:

דאָ איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון אַלע פערוואַלטער פון די לענינגראַדער „זאַגסען" (רעגיסטרירונגס-ביוראָ'ס וואו מען נעהמט אַרויס חתונות און גט'ען) וועגען בעסער אויסשטעלען די אַרבייט פון רעגיסטרירען די צאָהל התונות גט'ען, געבורטען א. א. וו.

בלויז אין דעם מאָסקווע-נאַרווער ראַיאָן פון שטאָט זענען פאַר די לעצטע דריי מאָנאַטען פערשריבען געוואָרען 1358 חתונות און 1.189 גט'ן. די מעהרסטע גט'ען צוליב דעם, וואָס דער מאַן אָדער די פרוי שיכור'ן, אָדער דערפאַר וואָס זיי פערראַטען איינער דעם צווייטען. פיל אייגער פערשטעהען נישט ווי געהעריג איז דאָס בעזעץ וועגען גט'ן זיך און קוקען אויף דעם ווי אויף אַ לייכטען שפיל.

עס זענען אייניגע ביישפילען: די בירגערין ט-פקענאָוואַ האָט חתונה געהאַט דעם 7-טען יאַנואַר און גע'גט זיך דעם 18-יאַנואַר. דעם זעלבען טאָג האָט זי חתונה געהאַט מיט אַ צווייטען מאַן און אין אַ טאָג אַרום, דעם 19-טען יאַנואַר, האָט זי זיך גע'גט מיט דעם צווייטען מאַן און צוריק חתונה געהאַט מיט'ן ערשטען מאַן.

דער בירגער לוטשענאָק האָט חתונה געהאַט דעם 23-טען יאַנואַר און אין דריי טעג אַרום, דעם 26-טען יאַנואַר, האָט ער אָפגע'גט די פרוי. דעם 26 טען פעברואַר האָט ער חתונה געהאַט מיט אַ צווייטער פרוי. דעם 2-טען מערץ האָט ער די צווייטע פרוי אויך אָפגע'גט.

אַזעלכע ביישפילען זענען פאַראַן אַ סך.

איינער פון די פערוואַלטער פון „זאַגס" האָט אָנגעוויזען אויף אינטערעסאַנטען פאַקט, וואָס די צאָהל גט'ן שטייגען געוועהנליך אויף מאָרגען נאָך חגא. פיל קומען גט'ן זיך צובילטע און צו קיילטע.

עס קומען אויך אין „זאַגס" פיל יונגע מיידלעך, וואָס האָבען נאָך נישט דערגרייכט דעם געזעצליכען עלטער צו מעגען חתונה האָבען. זיי פאָדערען, אַז מען זאָל זיי אַרויסגעבען אַנ'ערלויבעניש, און ווען מען ענטזאָגט זיי, צייגען זיי, אַז זיי זענען שוואַנגעריג און זיי סטראַשען, אַז זיי וועלען בעגעהן זעלבסטמאָרד.

עס פאַסירט אויך נישט זעלטען, אַז מאַמעס קומען אין „זאַגס" און בעטען, אַז מען זאָל חתונה מאַכען זייערע טעכטער, מורא האָבענדיג, אַז זיי זאָלען נישט בעגעהן זעלבסטמאָרד."

צוליב די אָפטע חתונות און גט'ען איז אין פיל פעלען שווער פעסטצושטעלען, ווער עס איז דער פאָטער פון ניי-געבוירענע קינדער. עס האָט פאַסירט אפילו, ווען די מאַמע אַליין האָט נישט געוואוסט אויף וועמעס נאָמען צו פערשרייבען איהר ניי-געבוירענעם קינד. עס זענען געווען עטליכע טאַטעס און זי אַליין האָט בעזאָגט, אַז דאָס קינד איז אַ „קאָמוניסטישע"...

עס איז אינטערעסאַנט, אַז אין די צעלען פון זעלבסטמערדער, וואָס דרוקען זיך יעדען טאָג אין דער אָוונט-אויסגאַבע פון דער „קראַסנאַיאַ גאַזעטאַ", טרעפט מען אָפטע מעהרסטענס די נעמען פון יונגע מיידלעך אין עלטער פון 15–18 יאָהר.

*

ווי עס בעריכטעט די מאָסקווער „פּראַוודאַ", האָט דער קאָמיסאַריאַט פון די רוסישע אייזענבאַהנען צוזאַמען מיט דעם צענטראַל-קאָמיטעט פון דער אייזענבאַהן אוניאָן פאַנאַנדערגעשיקט אַנ'אָנקלאָגע צו אַלע אינזשענירען און טעכניקער פון אייזענבאַהנען מיט זעהר טשיקאַווע פראַגען, אויף וועלכע זיי ווערען אויפגעפאָדערט צו ענטפערען נישט שפעטער. ווי אין פערלויף פון 14 טעג.

דורך די פראַגע בעצוועקט מען אויסצוגעפינען „וויפיל עס זענען פאַראַנען אין גאַנצען סאָוויעטען-פאַרבאַנד אינזשענירען און טעכניקער, וואָס ליידען פון מערידען, מיט בלוט-שטורצען. וויפיל פון זיי ליידען פון פערשטאָפּונג און וויפיל האָבען אַ לויזען מאָגען. וואָס פאַר אַנ'אַפּעטיט האָט יעדער איינער — אַ גוטען, אַ מיטעלען אָדער אַ שלעכטען וויפיל ליידען פון אַסטמאַ, הוסט א.אַ.וו.

דערנאָך קומען אַנדערע פראַגען, ווי למשל: „זייט איהר אַמאָל קראַנק געווען אויף טיפוס, רעוומאַטיזם א. ז. וו.? געהט איהר אין טעאַטער? האָט איהר אַ דינסט? וויפיל קינדער האָט איהר? אַלע די פראַגען זענען פאַראַן אין דעם פראַגע-בויגען נישט מעהרער און נישט ווייניגער, ווי זעקס הונדערט און צוויי און צוואַנציג (622).

מאַן פערמסרט זיין אייגענע פרוי, אַז זי איז כלומרשט אַ נאַסטע-פרוי.

אַ סענסאַציאָנעלע פּאַסירונג אין ווילנא.

אויף קיטווער גאַס אין ווילנא, וואוינט אַ געוויסער גיטעלמאַן, וועלכער איז צעקריגט מיט זיין פרוי זעלדע גיטעלמאַן. די פרוי וואוינט טאַקע אין אַ בעזונדערע דירה פאָדערנדיק פון מאַן אַ גט, גיטעלמאַן האָט אָבער קיין גט נישט געוואָלט געבען און כדי צו צווינגען זיין פרוי זאָל געהן צו איהם צוריק וואוינען, האָט ער פשוט דערלאַנגט אין דער פּאָליציי קאָמאַנדע אַ מסירה, אַז זיין ווייב, זעלדע גיטעלמאַן און איהר בעקאַנטע, וועלכע וואוינט מיט איהר שכנות, שרה זעליאַנסקי, פאַרנעמען זיך נישט מעהר און נישט ווייניגער, ווי מיט פּראָסטיטוציע, נישט זייענדיג פערגיסטרירט אין זיטענקאָם.

די פּאָליציי האָט פערפיהרט אַנ'אויספאָרשונג און היות די אָרומיגע שכנים האָבען בעהאַלטען אין איין עדות זאָגען אַז ביידע פרויען זענען ערליכע און, אַז זיי זענען בלויז קרבנות פון אַנ'אויסגעטראַכטען בלבול אויף זייער נאָמען, האָבען דאָך ביידע פרויען געמוזט זיך לאָזען אונטערזוכען פון אַ דאָקטאָר פון זיטען-אַמט, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז ביידע פרויען זענען אומשולדיג און פרוי גיטעלמאַן האָט די געשיכטע איבערגעגעבען אין געריכט בעטענדיג מען זאָל איהר „פּיערן" מאַן בעשטראָפען פאַר בעשמוצען איהר נאָמען.

די טעג איז דער פּראָצעס פאָרגעקומען. פרוי גיטעלמאַן האָט מיט טרעהרען אין די אויגען דערצעהלט פאַר'ן ריכטער די ענויים און נגישות, וועלכע ס'טוט איהר אָן דער מאַן. דער לעצטער האָט אָבער אויף'ן געריכט פערעקשנט גע'טענה'ט, אַז אַלץ וואָס ער האָט אין זיין מסירה געשריבען וועגען זיין פרוי און שכנ'טע איז אמת

אויסהערענדיג ביידע צדדים האָט דאָס געריכט פער'משפט דעם מאַן פאַר בעליידיגען זיין אייגענע פרוי און אויסשרייען אויף איהר, אַז זי פערנעמט זיך מיט פּראָסטיטוציע — אויף 2 חדשים תפיסה און פאַר בעליידיגען אַ פרעמדע פרוי שרה זעליאַנסקי צו 2 וואָכען תפיסה.

שרה זעליאַנסקי איז מיט'ן אורטייל געבליבען נישט צופרידען און זי אַפּעלירט צו אַ העכערער אינסטאַנץ מען זאָל איהר בעליידיגער געבען אַ גרעסערע שטראָף.

יורידישע עצות.

פון דער דאָנערשטאָג'ס אַפּטיילונג נעם די רעדאַקציע פון „נייעס פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אַפּטיילונג
פון „נייעס פאָלקסבלאַט"

בעים דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט איינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 30. מאַי 1927.

5486. לאַסקי.
אויב די קראַנקהייט וועט אָנגערעכנט ווערען אַלס ביטוויליגע, וועט איהר בעקומען קאַט. B.
אויב אַלס דויערהאַפטיגע די קאַט. C אָדער D.

4487. אַנ'איבערגעגעבענער לעזער פון מאַרשאַלקעס גאַס.
מיר האָבען שוין דעם ענין נישט איינמאָל בעהאַנדעלט. לעצטענס פּרעלעדיגען די געריכטען אַזעלכע ענינים אויף פאָלגענדען אופן: אויב דער לאָקאַטאָר, וואָס פרייט אין דער זעלבער שטוב וואו ער וואוינט, קויפט נישט אויס קיין פאַטענט, דאַרף ער צאָהלען דירה-געלט לויט'ן פּראָצענט-סוס פאַר וואוינונגען און נישט פאַר אונטערנעהמונגען ד"ה בלויז 49%.

5488. בן ש"ב.
רעכנונגען ביז 20 זל. זענען פריי פון סטעמפּעל-אָפּצאָהל, דאַנעבען אויף אַ סומע פון
20 ביז 50 זל. — 10 גר.
50 „ 100 „ — 20 „
וואָס שייך העכערע סומען גילט פאָלגענדער פּרינציפּ: פאַר יעדע ווייטערדיגע 50 זלאָטעס, מוז מען אָפּצאָהלען צו 10 גר. און פאַר יעדע 100 זל. — 20 גר. סטעמפּעל-שטייער.

5499. אַ לעזער פון זאַוואַדזקע 28 פון באַלוטער ראַיאָן.
5490. № 10.
5491. יעקב גוטענבערג.
5492. אַ ש. לעזער פון טאַרגאָווע 73.

5493. S. Sz.
וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פּערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג מיטברענגענדיג די צייטונג.

5494. אַ לעזער פון מיצקעוויטש.
אַ מאַן קומט נאָך אַ פערשטאָרבענער פרוי פונקט אַזאַ חלק ירושה ווי יעדער קינד. מיט'ן דאָזיגען חלק ירושה האָט דער מאַן דאָס רעכט נאָר זיך צו בענוצען אַזוי לאַנג, ווי ר'וועט לעבען אָבער נישט צו פערקויפען.

5495. א. ז. № 153.
ס'איז אַ פראַגע צי ס'איז שווער אָדער לייכט געווען צו דערקענען, אַז דער דאָקומענט איז געפעלשט, צי דער עצם פאַקט, וואָס דער דאָקומענט האָט בעשטעטיגט, איז אמת אָדער נישט, און אין וואָס פאַר אַ מצב דער אָנגעקלאַגטער האָט זיך געפינען בעת ער האָט געוואָלט רעאַליזירען דעם דאָקומענט. אויב איהר וועט אונז שרייבען די אָנגעוויזענע פּרטים וועלען מיר אייך ענטפערן, וואָס פאַרע שטראָף עס דראָהט.

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

(ראָמאַן).

(25

בינו לבינו איז דער פּאָליציי-קאָמיסאַר צוריקגעקומען מיט גאָרנישט.

— איך האָב גאָרנישט געפונען — האָט ער געזאָגט — דאָרט איז גאָר נישט דאָ!

— אוממעגליך! — האָט אַרויסגעשאָסען לוריע.

— ביטע אַליין זוכען!

— לעווענטאַל האָט דעם קווייטונג-צעטעל אָוראי צעריסען... פערברענט... אָדער פערשטעקט אין ערגיץ...

— צו-וואָס זאָל ער עס האָבען געטון?

— איך ווייס נישט... איך ווייס גאָר, אַז...

לוריע האָט נישט פערענדיגט די פראַזע, גאָר אַנידערגעפאַלען אויפ'ן שטול און זיך ביטער פונאַנדערגעוויינט.

דער אויספאָרשונגס-ריכטער, מירענסקי האָט פון איהם מיט אַנ'אויג נישט אָראָפּגעלאָזט.

— הער לוריע, זייט זיך מודה, אַזאַ קוויט איז נישט געווען לא היה ולא נברא!

לוריע איז אויסגעבראָכען אין נאָך אַ שטאַרקערען געוויין.

פּלוצים האָט ער זיך האַסטיג אויפגעהויבען פון זיין אָרט, און מיט דער גאַנצער קראַפט פון זיין פויסט אַ קלאַפּ געטון אין טיש, אויף וועלכען דער ריכטער האָט געשריבען.

— אַלזאָ, אַזוי איז עס! האָט ער אויסגערופען — עס הויבט שוין אָן צו ווערען שרעקליך נאַריש!... איך וועל זאָגען דעם אמת... איך קאָן אַזוי ווייטער נישט זאָגען קיין ליגענס... איך האָב אייך אָפּגענאַרט... און דאָס האָב איך נישט געדאַרפט טון... נישט געדאַרפט...

— זענט איהר זיך, אַלזאָ, מודה?

— יאָ, איך בין זיך מודה!

— איהר זענט זיך מודה, אַז איהר האָט דערמאָרדעט לעווענטאַל'ן, און אַרויסגעגנב'עט ביי איהם טויזענד פינפהונדערט קראָן, וועלכע איהר האָט געוואָלט באָרגען?

— וואָס? וואָס אַזוינס?.. צי בין איך זיך דערין מודה?

— האָט לוריע מיט גרימצאָרן אויסגעשריגען, פערגעסענדיג זיך אינגאַנצען, אַז ער שטעהט איצט פאַר אַ ריכטער — אַ שלאַק זאָל עס טרעפען! איהר זענט משוגע, צי וואָס?

— טאָ אין וואָס פאַר אַ פערברעכען זענט איהר זיך יאָ מודה?

— אין דעם, אַז איך האָב געזאָגט אַ ליגען, איבערצעהלענדיג אייך, אַז עמיל האָט גענומען ביי מיר אַ קוויטונג. ניין, ער האָט קיין קבלה-צעטעל נישט געוואָלט נעהמען ביי מיר — און דאָס איז דער ריינער אמת... איך האָב איהם אַזאַ פּאַפּיר געוואָלט אונטער'חתמ'ענען, ווי עס בעדאַרף צו זיין, אָבער ער איז אויף דעם נישט איינגעגאַנגען. ער האָט צו מיר אַזוי געזאָגט: איך געטרוי דיר. איך בין צו דיר געווען אַזוי האַרב די לעצטע צייט, אַז איך וויל דיר, דערמיט איצט איבערבעטען". ער האָט נישט געוואָלט, בשום אופן נישט געוואָלט נעהמען קיין קוויטונג פון מיר — איך קאָן שווערען, אַז ער האָט נישט געוואָלט!

— טאָ פאַרוואָס-זשע האָט איהר זיך פריהער בענוצט מיט אַ ליגען?

— פאַרוואָס? איך ווייס אַליין נישט? איך האָב שלעכט געהאַנדעלט — אין דעם בין איך זיכער.

— זאָגט דעם אמת, פאַרוואָס האָט איהר געזאָגט אַ ליגען,

— ווייל איהר, הער ריכטער, האָט מיר געשטעלט אַזעלכע קשיות, אַז איך האָב, בנאמנות, נישט געוואוסט ווי-אַזוי איך זאָל אייך ענטפערען. איך האָב זיך קיין עצה נישט געקאָנט געבען... איך האָב זיך דערשראָקען, אַז איך וועל גע'משפט ווערען, פאַר גנבה און גזילה — איך, וואָס אַלע קענען מיך, אַז איך טשעפּע נישט אָפּילו אַ פליג אויף דער וואַנד... מיר האָט זיך אויסגעדוכט, אַז אַ ליגען וועט מיך אפשר בעפרייען פון שרעקליכען חשד... מיר האָט זיך אויסגעוויזען, אַז איך זעה אַנ'אָפענע טיר, דורך וועלכער מיר וועט געלינגען אַרויסצוגעהן אויף דער פריי... האָב איך געפּרובט. איך האָב שלעכט געהאַנדעלט, בעת איך האָב אַזוי געמיינט... שולדיג בין אָבער נישט... די אַלע וואָס קענען מיך: קענען עס בעשטעטיגען...

דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט איהם אָפּגעשטעלט, און קאַלט אויסגערופען:

— סאַמועל לוריע, איהר זענט אַרעסטירט!

— מיך אַרעסטירען? פאַרוואָס? גאָט מיינער?

אַ פערגליווערטער ממש פאַר שרעק מיט ברייט אויפגעמאַכטע אויגען האָט לוריע געקוקט אויפ'ן אויספאָרשונגס-ריכטער

— ניין, ניין... איהר האָט נישט קיין רעכט צו אַרעסטירען מיך דערפאַר, וואָס איך האָב צום ערשטען מאָל אין מיין לעבען געזאָגט אַ ליגען! — האָט ער געשטאַמעלט מיט די בלייך געוואָרענע ליפען — בנאמנות, איך האָב קיין מאָל נישט געזאָגט ליגען...

דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט אָבער אויסערליך אַ גלייכגילטיגער געפּאַקט די פּאַפּירען אין זיין פּאָרטפעל אַריין.

דער פּאָליציי-קאָמיסאַר האָט דערווייל אַרויסגעגעבען די זשאַנדאַר'ן קורצע בעפעהלען, אַריינרופענדיג זיי פון דרויסען.

די צוויי זשאַנדאַרען זענען איצט צוגעגאַנגען צו לוריען און אַרויפגעלייגט איהם קייטלען אויף די הענד.

לוריע איז געווען איבעראַשט און נידערגעשלאָגען פון דעם אומגליק, וואָס האָט איהם געטראָפען, אַז ער האָט זיך שוין גאָרנישט מעהר געגענגעשטעלט.

ער האָט דערפיהלט, אַז דער פאַטום האָט אויף איהם אַרויפגעלעגט זיינע שוואַרצע פליגלען, אַז דער גורל האָט איהם פערפלאָנטערט אין עפּיס אַ טייוולאָניש שפּיל, טאָ וואָס קאָן דאָ העלפען דאָס שרייען חי-וקים, דאָס אַמפּערען זיך מיט דער בלינדער קראַפט.

— מיר געהען! — האָט אויסגערופען דער ריכטער.

און לוריע איז אַרויס פון שטוב אַ בעגלייטער פון די זשאַנדאַרמען פון ביידע זייטען.

דער אומגליקליכער איז אַרויס מיט אַנ'אַראָפּגעלאָזטען קאָפּ און אין די אויערען האָט איהם עפּיס מורא'דיג געראַשט. די אויגען האָבען זיך איהם פערצויגען מיט אַ נעבעל, אַזוי אַז ער האָט אַפילו נישט געזעהן וואו מען פיהרט איהם.

דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט דערווייל אין אָרדענונג געבראַכט די דאָקומענטען, און איז אויך גרייט געווען אַרויסצוגעהן.

— צו איהם איז צוגעקומען קאַרל דרייוויץ.

(פאָרטזעצונג קומט).

880

מיר מאַכען בעקאַנט

די ה״ה אָנגעהמער פון הייזער, אַז ס׳איז געלונגען געמאַכט און געפירט די פאַבריק פון

געפּרעסטע הייזער

אונטער דער פירמע

Sp. z. o. o. „MAZOWSZE" Sp. z. o. o.

Warszawa, Al. 3. Maja 22, tel. 58-33.

די פרייזען זיינען מיט 40 פראָצ. נידריגער, ווי די מאַרק-פרייזען.

פערקויפס-אָפּטיילונג פאַר לאָדז און דער לאָדזער וואָיעוואָדשאַפט

Ludwik GLIK, Łódź, ul. Piotrkowska 98 tel. 21-38

די מאָסקווער אַרטיסטען פון „הבימה"

האָבען אויך אָנערקענט, אַז די שענסטע פאָטאָגראַפיעס. פאָרטרעטען ווערען קינסטלעריש אויסגעפירט נור אין דעם — ערשטקלאַסיגען פאָטאָגראַפישען אַטעליער —

„PARISIENNE"

69 בריזשעזשינער 69

צופאָהר מיט׳ן טראַמוואַי נומער 1.

מעבעל

שלאָפצימער
מערכעו-צימער
ווי אויך פערשידענע
קליינע לוקסוס-
שטעלען צו די בעקאַנטע מעכאַנישע טישלעריי פון
שיפּמאַן עט קאָמפּ. וושכאָדניאַ 64, אין הויף.

גלעגענהייטליך
צו פערקויפען
30 שול-בענק

צו 2 זיצען אויך נעהם איך אָן זעמטליכע בעשטעלונגען פאַר שול איינריכטונגען.

וושכאָדניאַ 64, שיפּמאַן עט קאָמפּ.

698

אכטונג ה״ה פריזערס!!!

צום בעפאָרשטעהענדען שבועות איז מיין פערפומעריע-געשעפט פערזעהען מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון די בעסטע העלנישע אין בלומען-וואַסערן. ווי אויך אַלערליי פריזיער-צובעהערע צו די ביליגסטע קאָנקורענץ-פרייזען.

J. Drukier מיט אַכטונג
11 ZAWADZKA 11

קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען!

Dr. med.
H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66
צאָהן-כירורג
מעד. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשעגקעס, גומענס, דרושענטלעס, צאָהן-פיסטולעס
א.ז.ח. נעמט אָן פון 11-1/2—5 און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12

ספעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונט.

Dr. med.
L. Pikielny

ספעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן [illegible]

Nawrot 8
telefon 19-90.
עמפאַנגט פון 4—7 אָוו., 10—1

Dr. med.
BRAUN
פּאָלודניאָוואַ 25
טעלעפאָן 40-26
ספעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. med.
Różaner
ספעציאַל-אַרצט פאַר וועגערישע, הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערג-זאָנע.
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5 ביז 8 אַ זייגער אָוונט.
נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק
טעלעפאָן 28-98.
אַ ספעציעל - איינגעאָרדענטער וואַרטע-זאַל פאַר דאַמען.

פערלאַג „מסורה" לאָדז

צו דער 15 יעהריגער יאָהרצייט פונ׳ם בעוואוסטען גאון און גרויסען שתדלן פונ׳ם פוילישען יודענטום הרב הגאון ר׳ אליהו חיים מייזעל זצ״ל איז ערשינען

זכרונות פון לאָדזער רב

וואו עס ווערט געשילדערט זיינע מעשים און מסירת נפש צו ראַטעווען דאָס יודענטום אין פערשידענע צייטען ביי די צאַרישע רעגירונג דערגמער דאָס בלוטיגע יאָהר 1905
ענטהאַלט 300 זייטען מיט אַ גאַבינעט בילד.
פרייז 6 זל. אין פראַכט-באַנד 6.75

פאַר די לעזער פון „ניעס פאָלקסבלאַט", וועלכע וועלען צושטעלען דעם אַנאָנס פרייז נאָר 4 זל. צו בעקומען ביי

A. M. Gubsztajn, Łódź, Wschodnia 54.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינגס. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.
A. MAZUR
נאַרוטאָוויטש (רוגלנאַ) 44
אויערען און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערן (שפּאַמלען א.אז.וו.) נעמט אָן פון 12 — 2 און פון 6³⁰—8 אָוו.

Inteligentna panna
poszukuje posady w lepszym domu jako gospodyni obeznana w szyciu, może być i na wyjazd – Oferty sub. „Solidna" do admin. 863

אַ לערן-יונגע
געזוכט אַ פלייסיגע צאָהן-[illegible] ווערט פון זאַפערט געזוכט ביי ד״ר לאַסמאַן, פּאָלודניאָווע 3
865

דער פריהלינג ווייס נישט פון קיין רחמנות

די העלע זונען-שטראַהלען בעלייכטען און ווייזען קלאָר און אויף יעדער נישט גלייכקייט, אויף יעדען קנייטשעל פון אייער געזיכט. דאָס איינציגע מיטעל געגען די אומברחמנות דיגע שטראַהלען איז

COSMOPOLIS

וועלכער פלעגט און דערהאַלט די פרישקייט פון געזיכט, הענד און קערפער, מאַכט יונג דאָס פנים און גלייכט אויס יעדען קנייטש.

קאָסמאָפּאָליס איז נישט קיין קרעם
קאָסמאָפּאָליס איז נישט קיין פּאַסטע צום געזיכט.
קאָסמאָפּאָליס איז אינגאַנצען עפּעס נייעס און ביז איצט נאָך נישט געווען.

פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערען געוואונשען.

הויפּט-סקלאַד אין פוילען: **ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5**

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּאַרפומעריע-געשעפטען. פרייז 2.50 זל. פאַר שטיק. ווען מ׳קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד פאַר פוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ׳ן בעקומען פאָראויס 2.75 אָדער 3.25 אויף אַ נאָכנאַהמע.

883 היט זיך פאַר פעלשונגען!

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַפּאָפּאָרט	נאָז, האַלז, אויערן קר.	10-11 2-1 $6^1/_2$-$7^1/_2$
ד״ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכטס-קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין-פּראַגער	אויגען-קראַנקהייטען	1-2
ד״ר יוסמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	12—2
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-3
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	$1^1/_2$-1 5-6
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4 5 און 1-2
ד״ר ווינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	11-1 $5^1/_2$-7
ד״ר באָמפּעל	רענטגען	2—12 4-6
א. בראַדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזען	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-אויסרייסונג, בעליכטונגען, קראַנקען, פּאָמבען, א.אז.וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

אויפנאַהמע פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכליכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע בעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שפּאָלער.

אונטערזוכען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם. די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

[illegible]

וחה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה את?
פראַגט לויפט יעדער אין ביוראָ פּיעטריקאָווער 17?
ואמרת אליו, זאָלסטו אַ הכם זאָגן
— אַז אין דעם ביוראָ —
17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס׳ווערען ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט׳ן אָנטשפּאַ, קלאַזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעטער און קאָמיסאַריאַט-רושאַנדו, ביטעס וועגען דירה און אויסצאָג ראַזיעטשטי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוואַניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכטס-קאָנסולענט י. מאַנעל
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52
שנעל, רעעל און ביליג!

Miejski Kinematograf Cświatowy
Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג! פאַר דערוואַקסענע!

Monna Vanna

פאַר יוגענד!
„W czepcu urodzony"

אויסער׳ן פּראָגראַם:
Prawo Mimikry. Wychowanie fizyczne

דאַנטיסט און צאָהנטעכניקער
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונט. [illegible]

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד״ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד״ר קירשנער	קינדער-קראַנקהייטען	$9^1/_2$-12 4—5
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכטס קר.	12—2
ד״ר שמערפעלד	נערווען און גייסטעסקר.	1—3
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30—2
ד״ר פליאַטבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד״ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	5—4

פּאָמפּאַ-סטראָפּיע, שפּר ד״ר שטערנבערג ווי שטעלען א. ז. וו. רענטגען-שטראַהלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אַנאַליזען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַקטינאָסקאָפּיע. אויף פערלאַנג — הייזער און שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען געמאַכט אַלע סאָרט אַנאַליזען, ווי אורין, פּלעגמע און בלוט.

2120

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נ.מ.
ד״ר לאַזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך שבת אָפען

אַנאָנסען - פּרייז:
פאַר אַ מילימעטער - שורה.
פאַרן מעקסט 15 גראָשען, פריטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר.; פריטאָג 60 גראָשען, נאָכ׳ן טעקסט 10 גראָשען, פריטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:
אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר׳ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בטאָג און בנאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.